

REFERAT Klima- og Miljøudvalget (2022-2025) d. 25-03-2025

Mødedato   Tirsdag d. 25. marts 2025 kl. 08:30

Mødested   M1.17

Mødedeltagere   Eva Pinnerup, Kurt Mosgaard, Stine Isaksen, Lars Mogensen, Steffen Drejer

Indholdsfortegnelse

Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 617 samt tillæg nr. 114 til kommuneplan 2017-2029 for et område	3
Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 611 for solceller ved Kvorning samt tillæg nr. 111 til kommuneplan	7
Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 609 samt tillæg nr. 105 til kommuneplan 2017-2029 for vindmøller	11
Igangsætning af Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele.....	15
Grøn omstilling af fjernvarmeproduktion i Viborg Kommune (orienteringssag).....	18
Grønne Sammen – Evaluering 2024 og aktivitetsplan 2025.....	20
Solceller kommunale bygninger (orienteringssag).....	24
Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 626 for et erhvervsområde ved Hobrovej ved Roum, samt tillæg	26
Igangsætning af planlægning for Hedens Hus og Kartoflens Univers ved Kongenshus Hede.....	28
Fjernelse af dige på Ndr. Troelstrupvej 1, 9632 Møldrup.....	31
Temadrøftelse: Aftale om et Grønt Danmark.....	34
Klage over afslag på dispensation til gødskning og kalkning af beskyttet natur.....	35
Endelig vedtagelse af Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Røddi	38
Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan	40
Mulig etablering af supplerende affaldsstationer i Viborg Midtby.....	42
Orientering om årsregnskab 2024.....	44
Budget 2026-2029.....	47
Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2025.....	49
Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder i	51
Underskriftsark.....	52

Punkt 1: Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 617 samt tillæg nr. 114 til kommuneplan 2017-2029 for et område til solceller og vindmøller ved Sjørring for Energipark Tjele

23/14166

Resume

Forslag til lokalplan nr. 617 og tillæg nr. 114 til kommuneplan 2017-2029 for et område til solceller og vindmøller ved Sjørring for Energipark Tjele samt miljørapport og udkast til § 25-tilladelse har været i offentlig høring fra den 4. juli til den 24. oktober 2024.

Der er kommet 37 høringssvar.

Lokalplan, kommuneplantillæg, sammenfattende redegørelse om miljøvurdering og § 25- tilladelse sendes hermed til endelig vedtagelse.

Klima- og Miljøudvalget har på sit møde den 28. januar 2025 besluttet at udsætte sagen ([link til sag nr. 2 i Klima- og Miljøudvalget den 28. januar 2025](#)).

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag 8 nævnte ændringer,
2. at sammenfattende redegørelse om miljøvurdering godkendes,
3. at bilag 7 ”Notat med behandling af høringssvar” sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar,
4. at forvaltningen bemyndiges til at meddele en tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 28-01-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede at udsætte sagen, idet forvaltningen anmodes om at undersøge muligheder i forhold til lysafmærkning af vindmøllerne samt uddybende spørgsmål vedrørende miljørapporten

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag 8 nævnte ændringer,
2. at bilag 7 ”Notat med behandling af høringssvar” sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar,
3. at sammenfattende redegørelse om miljøvurdering i bilag 9 godkendes,
4. at forvaltningen bemyndiges til at meddele en tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven, jf. bilag 10.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag 8 nævnte ændringer,
2. at bilag 7 ”Notat med behandling af høringssvar” sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar,
3. at sammenfattende redegørelse om miljøvurdering i bilag 9 godkendes,
4. at forvaltningen bemyndiges til at meddele en tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven, jf. bilag 10.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet besluttede den 26. juni 2024 ([link til sag nr. 6 i byrådet den 26. juni 2024](#)) at vedtage forslag til lokalplan nr. 617 samt tillæg nr. 114 til kommuneplan 2017-2029 for et område til solceller og vindmøller ved Sjørring for Energipark Tjele med tilhørende miljørapport og bilagsrapport samt udkast til § 25-tilladelse med henblik på offentlig høring.

Oversigtskort er i bilag 1.

Planforslagene og miljørapporten er i bilag 2, 3, 4 og 5.

Klima- og Miljøudvalget har på sit møde den 28. januar 2025 besluttet at udsætte sagen ([link til sag nr. 2 i Klima- og Miljøudvalget den 28. januar 2025](#)) for at undersøge kommunens muligheder i forhold til lysafmærkning af vindmøller samt til CO₂-udledning i forbindelse med produktionen af solceller. Notat om dette kan findes i bilag 11.

Inddragelse og høring

Den offentlige høring

Forslag til lokalplan nr. 617 og tillæg nr. 114 til kommuneplan 2017-2029 samt miljørapport og udkast til § 25-tilladelse har været i offentlig høring fra den 4. juli til den 24. oktober 2024.

Der er kommet 37 høringssvar, som er i bilag 6.

Borgermøde

Der blev afholdt borgermøde den 21. august 2024 med ca. 190 deltagere.

Debatten drejede sig hovedsageligt om den visuelle påvirkning, ejendomsværditab, kompensationsordninger, beplantningens rolle, hensyn til grundvand og drikkevandsinteresser, risikoen for miljøforurening fra solcellepaneler, påvirkningen på natur og dyreliv, støj fra anlægget, afstanden til boliger samt processen for borgerinddragelse.

Forvaltningens bemærkninger

Høringssvarene er behandlet i bilag 7. Bilaget indeholder et resume af høringssvarene samt forvaltningens bemærkninger og forslag til byrådets svar til disse.

Forvaltningen vurderer, at høringssvarene ikke giver anledning til større ændringer i planerne. Forslag til ændringer ved endelig vedtagelse er i bilag 8.

Beskrivelse

Forslag til lokalplan nr. 617

Formålet med lokalplanen er at udlægge et område ved Sjørring til etablering af solcelleanlæg og vindmøller samt tilhørende tekniske installationer, herunder en transformatorstation, interne veje og beplantning.

Lokalplanen fastsætter bestemmelser, der sikrer bedst mulig udnyttelse af området, samtidig med at anlæggene indpasses i landskabet for at minimere gener for naboer, herunder reflekser og visuel påvirkning. Der stilles krav om etablering af afskærmende beplantningsbælter omkring anlæggene.

Derudover fastlægger lokalplanen retningslinjer for placering, udformning og udseende af anlæggene, så der tages hensyn til beskyttede naturområder samt levesteder for sårbare dyre- og plantearter.

Lokalplanen fastlægger, at arealerne tilbageføres til jordbrugsmæssig anvendelse, når det vedvarende energianlæg tages ud af drift.

Forslag til tillæg nr. 114 til Kommuneplan 2017-2029

Lokalplanforslaget er ikke i overensstemmelse med Kommuneplan 2017-2029. Derfor er der udarbejdet et tillæg nr. 114 til kommuneplanen. Dette tillæg udlægger et nyt rammeområde ved Sjørring til etablering af solcelleanlæg med tilhørende tekniske installationer samt vindmøller.

Miljørapport

Til planforslagene er der udarbejdet en samlet miljørapport med fokus på den indvirkning på miljøet, som gennemførelsen af planerne medfører, kombineret med en vurdering af projektets indvirkning på miljøet. Miljørapporten var i høring samtidig med planforslagene.

Miljørapporten og resultatet af den offentlige høring skal inddrages ved den endelige vedtagelse af planerne, og der er til formålet udarbejdet en sammenfattende redegørelse, som redegør for miljøhensyn, alternativer og overvågning, samt hvordan høringssvar er taget i betragtning. Redegørelsen er bilag 9.

Når plangrundlaget er vedtaget, kan der meddeles en § 25-tilladelse til det konkrete solcelleprojekt. Udkast til en § 25-tilladelse er i bilag 10.

Klimaplan

Solcelleanlægget og vindmøllerne forventes at have en samlet årlig energiproduktion på cirka 75 GWh, og det skønnes at solcelleanlæggets og vindmøllernes samlede effekt vil svare til årsforbruget for ca. 17.000 husstande. Dette projekt vil støtte Viborg Kommunes mål om selvforsyning med vedvarende elproduktion i 2030, eksklusivt forbruget fra Apples datacenter.

Under drift vil elproduktionen fra solcelleanlægget og vindmøllerne bidrage til at reducere CO₂-udledningen samt skadelige stoffer som SO₂ og NO_X, og dermed vil solcelleanlægget og vindmøllerne bidrage til at reducere miljømæssige skader fra fossile brændstoffer.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Hvis planforslagene vedtages endeligt, offentliggøres planerne, hvorefter der vil være 4 ugers klagefrist. Der kan efter offentlig bekendtgørelse meddeles landzonetilladelse, § 25-tilladelse og byggetilladelse til det konkrete projekt.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Energipark Sjørring er omfattet af en række ordninger efter lov om fremme af vedvarende energi, herunder værditabsordning, salgsoptionsordning, VE-bonusordning og Grøn Pulje.

Værditabsordningen betyder, at alle ejere af beboelsesejendomme kan anmelde krav om værditab.

Salgsoptionsordningen giver ejere af beboelsesejendomme, der helt eller delvist ligger i en afstand af op til 6 x vindmøllehøjden eller 200 meter fra nærmeste solcelleanlæg, mulighed for at anmelde krav om salgsoption, hvor boligen kan sælges til en værdi fastsat af en uafhængig taksationsmyndighed. BioCirc har tilbudt at indgå frivillige aftaler med de nærmeste naboer.

VE-bonusordning omfatter beboelsesejendomme i en afstand på op til 8 x vindmøllehøjde eller 200 meter fra nærmeste solcelleanlæg, hvoraf disse kan modtage en årlig kontant skattefri bonus.

Til Grøn Pulje indbetaler opstiller 125.000 kr. pr. opstillet MW solceller og 313.000 kr. pr. opstillet MW vindmøller. Det forventes, at solcelleanlægget vil have en installeret effekt på op til 17 MW og forventes årligt at kunne producere ca. 16 GWh grøn strøm. Vindmøllerne vil have en installeret effekt på 18,6 – 21,6 MW og forventes at kunne producere ca. 60 GWh grøn strøm årligt. Dette forventes at medføre en indbetaling på mellem 7,9 og 8,9 mio. kr., alt efter valg af vindmøller, til Grøn Pulje. Kommunen administrerer puljen, som kan anvendes bredt til tiltag i kommunens område. Det forventes, at Grøn Pulje tidligst kan ansøges fra 2027.

Foruden de lovmæssige ordninger tilbyder BioCirc at udbetale et beløb svarende til det gennemsnitlige elforbrug for en standard familie til nærmeste nabobeboelser inden for 200 meter af solcelleanlægget i hele projektets levetid. Størrelsen af

det udbetalte beløb tager udgangspunkt i 4.400 kWh pr. år samt elprisen for det forgangne år. Dette tilbud er et anliggende mellem BioCirc og naboerne.

Juridiske og planmæssige forhold

Forvaltningen vurderer, at planlægningen har principiel betydning for kommunen, da der er tale om en større ændring af kommuneplanen. Endelig vedtagelse skal derfor ske i byrådet.

Bilag

1. Oversigtskort
2. Lokalplan
3. Kommuneplantillæg
4. Samlet miljørapport for solcelleanlæg og vindmøller ved Sjørring
5. Samlet bilagsrapport Sjørring
6. Høringssvar
7. Notat til behandling af høringssvar
8. Ændringsbilag
9. Udkast til sammenfattende redegørelse for solcelleanlæg og vindmøller ved Sjørring
10. Udkast til § 25-tilladelse for solcelleanlæg og vindmøller ved Sjørring
11. Notat om lysafmærkning af vindmøller mv.

Punkt 2: Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 611 for solceller ved Kvorning samt tillæg nr. 111 til kommuneplan 2017-2029

23/9941

Resume

Forslag til lokalplan nr. 611 og tillæg nr. 111 til Kommuneplan 2017-2029 samt miljørapport og udkast til § 25-tilladelse har været i offentlig høring fra den 25. april til den 2. juli 2024. Der er kommet 51 høringssvar.

På grund af en visualiseringsfejl af solcelleanlægget i miljørapporten har forslag til lokalplan nr. 611 og tillæg nr. 111 til Kommuneplan 2017-2029 samt miljørapport og udkast til § 25-tilladelse været i fornyet offentlig høring fra den 21. november 2024 til den 16. januar 2025.

Der kommet 18 nye høringssvar i den fornyede høring.

Samlet er der kommet 69 høringssvar.

Planforslag med sammenfattende redegørelse om miljøvurdering sendes hermed til endelig vedtagelse.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag 8 nævnte ændringer,
2. at bilag 7 "Notat med behandling af høringssvar" sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar,
3. at sammenfattende redegørelse om miljøvurdering i bilag 9 godkendes,
4. at forvaltningen bemyndiges til at meddele en tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven, jf. bilag 10.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag 8 nævnte ændringer,
2. at bilag 7 "Notat med behandling af høringssvar" sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar,
3. at sammenfattende redegørelse om miljøvurdering i bilag 9 godkendes,
4. at forvaltningen bemyndiges til at meddele en tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven, jf. bilag 10.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet besluttede den 24. april 2024 ([link til sag nr. 4 i byrådet den 24. april 2024](#)) at fremlægge forslag til lokalplan nr. 611 for et område til solceller ved Kvorning samt forslag til tillæg nr. 111 til Kommuneplan 2017-2029 med tilhørende miljørapport og miljøkonsekvensrapport i offentlig høring.

På grund af en fejl i visualisering af solcelleanlægget i miljørapporten besluttede byrådet den 13. november 2024 ([link til sag nr. 8 i byrådet den 13. november 2024](#)) at fremlægge forslag til lokalplan nr. 611 for et område til solceller ved Kvorning samt forslag til tillæg nr. 111 til Kommuneplan 2017-2029 med tilhørende miljørapport og miljøkonsekvensrapport i fornyet offentlig høring.

Oversigtskort er i bilag 1. Planforslagene og miljørapporten er i hhv. bilag 2, 3 og 4.

Inddragelse og høring

Den offentlige høring

Forslag til lokalplan nr. 611 samt tillæg nr. 111 til Kommuneplan 2017-2029 har været i offentlig høring fra den 25. april til den 2. juli 2024. Der er kommet 51 høringssvar.

Forslag til lokalplan nr. 611 samt tillæg nr. 111 til Kommuneplan 2017-2029 har været i fornyet offentlig høring fra den 21. november 2024 til den 16. januar 2025. Der kommer 18 høringssvar.

Der er samlet for de to høringsperioder kommet 69 høringssvar, som er i bilag 5 og 6.

Borgermøde

Der blev afholdt borgermøde den 4. juni 2024 under den første offentlige høring.

Debatten drejede sig hovedsageligt om visuel påvirkning, ejendomsværdier og kompensationsordninger, beplantning, grundvand og drikkevandsinteresser, risiko for miljøforurening fra solcellepaneler, natur og dyreliv, støj fra anlægget, afstand til boliger samt borgerinddragelsesprocessen.

Der blev ikke afholdt borgermøde i den fornyede høring.

Forvaltningens bemærkninger

Høringssvarene er behandlet i bilag 7. Bilaget indeholder et resume af høringssvarene samt forvaltningens bemærkninger og forslag til byrådets svar til disse.

Forvaltningen foreslår på baggrund af høringssvar følgende større ændringer:

- ændringer i lokalplanens redegørelse om at præcisere vejbyggelinjen, inkl. vejmidte, højde og passagetillæg fra Viborg Landevej
- krav om et beplantningsbælte langs Årupgårde
- øget afstand til nabobeboelser

Forvaltningen vurderer, at de resterende høringssvar ikke giver anledning til ændringer i planerne.

Forslag til ændringer i lokalplanen og kommuneplantillægget ved den endelige vedtagelse er i bilag 8.

Beskrivelse

Forslag til lokalplan nr. 611

Lokalplanforslagets formål er at udlægge området til et solcelleanlæg med tilhørende tekniske anlæg samt sikre en harmonisk ensartet opstilling af solcellerne og en afskærmende beplantning, så etableringen af anlægget tager hensyn til omkringliggende landskab, natur og naboer.

Planforslaget sikrer desuden, at arealerne tilbageføres til jordbrugsmæssig anvendelse eller henlægges som natur, når solcelleanlægget tages ud af drift, ligesom planen i solcelleanlæggets driftsperiode sikrer, at der tages hensyn til de omkringliggende arealer og pleje af naturinteresser.

Forslag til tillæg nr. 111 til Kommuneplan 2017-2029

Lokalplanforslaget er ikke i overensstemmelse med Kommuneplan 2017-2029. Der er derfor udarbejdet et forslag til tillæg nr. 111 til kommuneplanen, der udlægger et område til placering af solcelleanlæg med dertilhørende tekniske anlæg.

Miljørapport

Til planforslagene er der udarbejdet en samlet miljørapport med fokus på den indvirkning på miljøet, som gennemførelsen af planerne kan medføre. Miljørapporten indeholder ligeledes en vurdering af projektets indvirkning på miljøet. Miljørapporten har været i høring samtidig med planforslagene.

Miljørapporten og resultatet af de offentlige høringer skal inddrages ved den endelige vedtagelse af planerne. Der er udarbejdet en sammenfattende redegørelse i bilag 9, som redegør for miljøhensyn, alternativer og overvågning, samt hvordan høringssvar er taget i betragtning.

Miljørapporten har været i offentlig høring samtidigt med planforslagene, og den udgør sammen med ansøgningen og høringssvarene udgangspunktet for at træffe en § 25-tilladelse til det konkrete solcelleprojekt. Udkastet til en § 25-tilladelse er i bilag 10.

Klimaplan

Solcelleanlægget forventes at have en kapacitet på cirka 65 MWp, og det skønnes, at solcelleanlæggets samlede effekt vil svare til årsforbruget for ca. 14.000 husstande. Dette projekt vil støtte Viborg Kommunes mål om selvforsyning med vedvarende elproduktion i 2030, eksklusiv forbruget fra Apples datacenter.

Under drift vil elproduktionen fra solcelleanlægget bidrage til at reducere CO₂-udledningen samt skadelige stoffer som SO₂ og NO_x, og dermed vil solcelleanlægget bidrage til at reducere miljømæssige skader fra fossile brændstoffer.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Hvis planforslagene vedtages endeligt, offentliggøres planerne, hvorefter der vil være 4 ugers klagefrist. Der kan efter offentlig bekendtgørelse meddeles § 25-tilladelse og byggetilladelse til det konkrete projekt.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Energipark Kvorning er omfattet af en række ordninger efter lov om fremme af vedvarende energi, herunder værditabsordning, salgsoptionsordning, VE-bonusordning og Grøn Pulje.

Værditabsordningen betyder, at alle ejere af beboelsesejendomme kan anmelde krav om værditab.

Salgsoptionsordningen giver ejere af beboelsesejendomme, der helt eller delvist ligger i en afstand af op til 6 x vindmøllehøjden eller 200 meter fra nærmeste solcelleanlæg, mulighed for at anmelde krav om salgsoption, hvor boligen kan sælges til en værdi fastsat af en uafhængig taksationsmyndighed. BioCirc har tilbudt at indgå frivillige aftaler med de nærmeste naboer.

VE-bonusordningen omfatter beboelsesejendomme i en afstand på op til 8 x vindmøllehøjde eller 200 meter fra nærmeste solcelleanlæg, hvoraf disse kan modtage en årlig kontant skattefri bonus.

Til Grøn Pulje indbetaler opstiller 125.000 kr. pr. opstillet MW solceller. Det forventes, at der kan opstilles ca. 65 MWp i planområdet ved Kvorning. Dette forventes at medføre en indbetaling på 8,125 mio. kr. til Grøn Pulje. Kommunen administrerer puljen, som kan anvendes bredt til tiltag i kommunens område. Det forventes, at Grøn Pulje tidligst kan ansøges fra 2027.

Foruden de lovmæssige ordninger tilbyder BioCirc at udbetale et beløb svarende til det gennemsnitlige elforbrug for en standardfamilie til nærmeste nabobeboelser inden for 200 meter af solcelleanlægget i hele projektets levetid. Størrelsen af det udbetalte beløb tager udgangspunkt i 4.400 kWh pr. år samt elprisen for det forgangne år. Dette tilbud er et anliggende mellem BioCirc og naboerne.

Juridiske og planmæssige forhold

Forvaltningen vurderer, at planlægningen har principiel betydning for kommunen, da der er tale om en større ændring af kommuneplanen. Endelig vedtagelse skal derfor ske i byrådet.

Bilag

1. Oversigtskort
2. Lokalplan
3. Kommuneplantillæg nr. 111

4. Miljørapport, Bilagsrapport, Supplerende visualiseringer
5. Høringssvar
6. Høringssvar, fornyet høring
7. Notat med behandling af høringssvar
8. Ændringsbilag
9. Udkast til sammenfattende miljøredegørelse
10. Udkast til § 25-tilladelse

Punkt 3: Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 609 samt tillæg nr. 105 til kommuneplan 2017-2029 for vindmøller ved Sundstrup

23/7703

Resume

Forslag til lokalplan nr. 609 og tillæg nr. 105 til kommuneplan 2017-2029 for vindmøller ved Sundstrup samt miljørapport og udkast til § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven har været i offentlig høring fra den 21. november 2024 til den 30. januar 2025.

Der er kommet 43 høringssvar fra 34 forskellige afsendere.

Planforslagene med sammenfattende redegørelse om miljøvurdering sendes hermed til endelig vedtagelse.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt,
2. at sammenfattende redegørelse om miljøvurdering i bilag 7 godkendes,
3. at bilag 6 "Notat med behandling af høringssvar" sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar, og
4. at forvaltningen bemyndiges til at meddele tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven, jf. bilag 8.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt,
2. at sammenfattende redegørelse om miljøvurdering i bilag 7 godkendes,
3. at bilag 6 "Notat med behandling af høringssvar" sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar, og
4. at forvaltningen bemyndiges til at meddele tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven, jf. bilag 8.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet besluttede den 13. november 2024 ([link til sag nr. 7 i byrådet den 13. november 2024](#)) at fremlægge forslag til lokalplan nr. 609 for et område til vindmøller ved Sundstrup, forslag til tillæg nr. 105 til kommuneplan 2017-2029 med tilhørende miljørapport og miljøkonsekvensrapport samt udkast til § 25-tilladelse i offentlig høring.

Oversigtskort er i bilag 1.

Planforslagene og miljørapport fremgår af bilag 2, 3 og 4.

De digitale planforslag kan læses her:

[Link til forslag til kommuneplantillæg nr. 105](#)

[Link til forslag til lokalplan nr. 609](#)

Inddragelse og høring

Den offentlige høring

Forslag til lokalplan nr. 609, tillæg nr. 105 til Kommuneplan 2017-2029 med tilhørende miljørapport samt udkast til § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven var i offentlig høring fra den 21. november 2024 til den 30. januar 2025.

Der er kommet 43 hørings svar fra 34 forskellige afsendere, som er i bilag 5.

Borgermøde

Der blev afholdt borgermøde den 10. december 2024 med ca. 190 deltagere.

Borgermødets temaer var hovedsageligt støj, påvirkning af natur, påvirkning af landskab, udvikling af lokalsamfund, omfang af anlæg og nærhed til andre vedvarende energianlæg, livscyklusregnskab for vindmøller, rammer for Grøn Pulje samt køberetsordning.

Forvaltningens bemærkninger

Hørings svarene er behandlet i bilag 6. Bilaget indeholder et resumé af hørings svarene samt forvaltningens bemærkninger og forslag til byrådets svar til disse.

Forvaltningen vurderer, at hørings svarene ikke giver anledning til forslag til ændringer i planerne, og der er på den baggrund ikke udarbejdet et ændringsnotat til planforslag.

Forvaltningen bemærker følgende:

- at projektets landskabspåvirkninger præciseres på baggrund af flere hørings svar, herunder fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning
- at det på baggrund af flere hørings svar, herunder fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, præciseres, at vurdering af kumulative effekter på Natura 2000-områder af flere vedvarende energianlæg i området vil ske i det tilfælde, at der politisk igangsættes planlægning for andre vedvarende energianlæg, fx Energipark Låstrup. Før dette sker, er vurderingen af kumulative effekter efter forvaltningen vurdering ikke aktuel
- at forvaltningen set i lyset af møllernes højde på 185 meter har undersøgt, om kommuner har hjemmel til at stille færre krav om lysafmærkning end i retningslinjer fastsat af luftfartsmyndighederne. Dette har kommunen ikke, men ansøger har tilkendegivet, at ansøger er positivt indstillet på at reducere lysafmærkningen i det tilfælde, at luftfartsmyndighederne ændrer retningslinjerne

Præciseringer ift. landskabspåvirkninger og kumulative effekter på Natura 2000-områder samt udviklers tilkendegivelse ift. lysafmærkning er indarbejdet i den sammenfattende redegørelse for miljøvurderingen, der er i bilag 7.

Forvaltningen bemyndiges til at foretage redaktionelle ændringer inden offentliggørelsen af de endeligt vedtagne planer.

Beskrivelse

Forslag til lokalplan nr. 609

Lokalplanens formål er at udlægge området til tekniske anlæg, som muliggør etablering af 5 vindmøller af 185 meters totalhøjde og dertilhørende nødvendige tekniske anlæg, herunder en transformerstation, i et område øst for Sundstrup. Formålet er tillige at sikre hensyn til naboer og trafikanter, hvad angår støj, reflekser og skyggekast.

Lokalplanen sikrer, at lokalplanområdet udnyttes bedst muligt til grøn energi, og at vindmølleanlægget indpasses mest muligt hensigtsmæssigt i landskabet samt i forhold til naturområder og landbrugsinteresser.

Planområdet ligger i landzone og forbliver i landzone. Lokalplanen sikrer, at arealerne tilbageføres til jordbrugsmæssig anvendelse, når vindmølleanlægget tages ud af drift.

Forslag til tillæg nr. 105 til Kommuneplan 2017-2029

Lokalplansforslaget er ikke i overensstemmelse med Kommuneplan 2017-2029. Der er derfor udarbejdet et forslag til tillæg nr. 105 til kommuneplanen, der giver mulighed for et vindmølleanlæg med tilhørende tekniske anlæg.

Miljørapport

Til planforslagene er der udarbejdet en samlet miljørapport med fokus på den indvirkning på miljøet, som gennemførelsen af planerne medfører, kombineret med en vurdering af projektets indvirkning på miljøet. Miljørapporten var i høring samtidig med planforslagene.

Miljørapporten og resultatet af den offentlige høring skal inddrages ved den endelige vedtagelse af planerne. Der er udarbejdet en sammenfattende redegørelse, som redegør for miljøhensyn, alternativer og overvågning, samt hvordan høringssvar er taget i betragtning. Den sammenfattende redegørelse er i bilag 7.

Når plangrundlaget er vedtaget, kan der meddeles en § 25-tilladelse til det konkrete vindmølleprojekt. Udkastet til en § 25-tilladelse er i bilag 8.

Klimaplan

De nye vindmøller forventes at producere 105.000 MWh, hvilket svarer til det årlige elforbrug for cirka 26.250 husstande. Dette projekt vil støtte Viborg Kommunes mål om selvforsyning med vedvarende elproduktion i 2030, eksklusive forbruget fra Apples datacenter.

Under drift vil projektet forbedre luftkvaliteten, da der ikke vil være emissioner fra anlægget. Elproduktionen fra vindmøllerne vil bidrage til at reducere CO₂-udledningen samt skadelige stoffer som SO₂ og NO_x. Vindmøllernes produktion er emissionsfri og kan dermed mindske miljømæssige skader fra fossile brændstoffer. Over en forventet 30-årig levetid kan projektet reducere CO₂-udledningen med op til 11.000 ton om året, hvilket svarer til cirka 333.000 ton i løbet af denne periode.

Der er udarbejdet en livscyklusvurdering for projektet, som viser, at drivhusgasudledningen fra anlægsfasen er minimal. Analysen afslører desuden, at vindmølletypen har en energimæssig tilbagebetalingstid på 6,5 måneder, hvilket betyder, at de vil kunne generere op til 55 gange den energi, der er forbrugt gennem hele projektets livscyklus.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Hvis planforslagene vedtages endeligt, offentliggøres planerne med 4 ugers klagefrist. Derefter meddeles § 25-tilladelse til projektet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Økonomiske ordninger til fremme af vindmølle anlæg

Ved projektets realisering nedlægges alle beboelsesejendomme i en afstand af op til 4 x vindmøllehøjde, jf. lov om fremme af vedvarende energi, og udvikler opkøber ejendommene.

Loven indeholder desuden en ordning for salgsoption eller værditab på beboelsesejendomme pga. vindmølle anlæg, hvor værdien af ejendomme i en afstand af op til 6 x vindmøllehøjde fastsættes af en uafhængig taksationsmyndighed. Loven indeholder endelig en bonusordning for beboelsesejendomme i en afstand på op til 8 x vindmøllehøjde, hvor boligen kan få en årlig kontant skattefri bonus.

I henhold til retningslinjer for Grøn Pulje skal opstiller af vindmøller betale 313.000 kr. pr. opstillet MW. Det forventes, at der kan opstilles i alt ca. 36 MW i planområdet ved Sundstrup, og det vil udløse ca. 11,3 mio. kr. til Grøn Pulje. Kommunen administrerer puljen, som kan anvendes bredt til tiltag i kommunens område. Det forventes, at Grøn Pulje tidligst kan ansøges fra 2027.

Fond og lokalt ejerskab

Udover midlerne i Grøn Pulje vil Wind Estate også etablere en fond administreret af lokalområdet. Wind Estate beskriver, at den almennyttige fond skal yde støtte til områdets fælles bedste. Wind Estate har beskrevet, at formålsparagraffen er at yde økonomisk støtte til foreninger, projekter og private personer med overvejende tilknytning til vindmølleprojektets nærområde. Til varettagelse af fordeling af fondens midler beskriver Wind Estate, at der skal nedsættes et udvalg. Formatet på dette udvalg vil blive bestemt i forening imellem Wind Estate og lokalområdets interessenter. Ifølge Wind Estate vil fondsmidlerne bestå af årlige donationer fra vindmølle anlægget bestående af 25.000 kr. pr. opstillet vindmølle i hele projektets levetid. Dette vil svare til 125.000 kr. årligt ved etablering af de 5 vindmøller, hvilket over en 30-årig periode vil beløbe sig til 3.750.000 kr. i fondsmidler.

Desuden vil Wind Estate i forbindelse med etablering af vindmøller øst for Sundstrup oprette en lokal køberetsordning. Wind Estate beskriver, at køberetsordningen sikrer de nærmeste naboer mulighed for at investere i projektet, idet der udbydes 40 % af vindmølleprojektet til kostpris, svarende til 2 vindmøller ved 5 vindmøller. Myndige personer med bopæl i en afstand af 4,5 km fra nærmeste vindmølle vil have mulighed for at erhverve sig andele i første runde, hvorefter der vil blive solgt andele til resten af kommunen. Wind Estate vil udbyde ca. 42.000 andele til projektet.

Ansøger har oprettet en hjemmeside for projektet hvor der løbende opdateres med information, herunder om fond og køberetsordning. Hjemmesiden findes på adressen: <https://www.sundstrupenergipark.dk/>.

Juridiske og planmæssige forhold

Forvaltningen vurderer, at planlægningen har principiel betydning for kommunen, da der er tale om en større ændring af kommuneplanen. Endelig vedtagelse skal derfor ske i byrådet.

Bilag

Oversigtskort

Kommuneplantillæg

Lokalplan

Miljørapport inkl bilag

Høringssvar

Høringsnotat

Sammenfattende miljøredegørelse

§ 25-tilladelse

Punkt 4: Igangsætning af Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele

21/16244

Resume

Udvalget skal tage stilling til igangsættelse af Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at udvalget igangsætter Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele, og
2. at administrationsgrundlag for Grøn Pulje revideres primo 2026

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at igangsætte Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele, og
2. at forslag til revideret administrationsgrundlag for Grøn Pulje forelægges Klima- og Miljøudvalget.

Sagsfremstilling

Historik

Kvorning

Byrådet besluttede på møde i april 2024 at sende forslag til lokalplan og kommuneplantillæg med tilhørende miljørapport og udkast til § 25-tilladelse i offentlig høring ([link til sag nr. 4 i byrådet den 24. april 2024](#)).

Byrådet besluttede på møde i november 2024 at sende forslagene i fornyet offentlig høring ([link til sag nr. 8 i byrådet den 13. november 2024](#)).

Sjørring

Byrådet besluttede på møde i juni 2024 at sende forslag til lokalplan og kommuneplantillæg med tilhørende miljørapport og udkast til § 25-tilladelse i offentlig høring ([link til sag nr. 6 i byrådet den 26. juni 2024](#)).

Klima- og Miljøudvalget udsatte på møde januar 2025 vedtagelse af lokalplan og kommuneplantillæg med tilhørende miljørapport og udkast til § 25-tilladelse ([link til sag nr. 2 i Klima- og Miljøudvalget den 28. januar 2025](#)).

Tjele Gods

Byrådet tog i november 2024 beslutning om ændring af projekt- og planafgrænsning for delområde ved Tjele Gods og sendte planlægningen for projektet og planerne i supplerende høring ([link til sag nr. 9 i byrådet den 13. november 2024](#)).

Borgerrettet proces i forbindelse med Energipark Tjele

Klima- og Miljøudvalget og Landdistriktsudvalget igangsatte i august 2023 borgerrettet proces i forbindelse med Grøn Pulje ([link til sag nr. 1 i Klima- og Miljøudvalget den 8. august 2023](#) og [link til sag nr. 1 i Landdistriktsudvalget den 10. august 2023](#)).

Inddragelse og høring

Der har været afholdt flere borgermøder i forbindelse med planlægningen for Energipark Tjele.

Viborg Kommune afholdt 21. november 2023 et møde for foreninger og selvejende institutioner i omegnen af Energipark Tjele om tidlig opstart af proces for Grøn Pulje. Mødet blev afholdt i Agro Business Park ved Foulum. Der var ikke umiddelbart interesse i lokalsamfundet for at starte processen op allerede da.

Viborg Kommune afholdt 23. januar 2025 dialogmøde om Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele med naboer, borgere, foreninger og selvejende institutioner. Mødet blev afholdt i Tjelecentret i Ørum.

Beskrivelse

Energipark Tjele og Grøn Pulje

Energipark Tjele inkluderer projekterne Kvorning, Sjørring og Tjele Gods. Se kortbilag 1.

Vedtagelse af plangrundlaget for Kvorning og Sjørring forventes til endelig politisk vedtagelse i foråret 2025. Planlægningen for området ved Tjele Gods forventes til politisk behandling i foråret 2025 med henblik på offentlig høring og til endelig vedtagelse i efteråret 2025.

Forudsat at planlægningen for og etableringen af alle delprojekter under Energipark Tjele gennemføres, forventes beløbet fra Grøn Pulje at blive samlet set ca. 95 mio. kr., hvilket giver mulighed for, at der kan ansøges om større projekter end ved tidligere udmøntning af Grøn Pulje midler.

Større projekter kan f.eks. være:

- Nye arealer med skovrejsning
- Udvikling og etablering af større naturområder
- Vandre- og cykelstier samt andre rekreative områder
- Energirenoveringer af eksisterende lokaliteter til fælles brug
- Nye og/eller udvidelse af eksisterende selvejende fysiske anlæg som f.eks. idrætsanlæg
- Mulighed for at finansiere drift af større anlæg og byggeri

Projektideer kan komme fra enkelte borgere, projektgrupper, foreninger, selvejende institutioner og lokalsamfund. Kommunen er jf. lovgrundlag for Grøn Pulje ikke ansøgningsberettiget til Grøn Pulje midler og kan ikke være bygherre på Grøn Pulje projekter.

Igangsætning af og proces for udviklingsplan

Grundet de store beløb, som udløses af Grøn Pulje i forbindelse med Energipark Tjele, foreslår forvaltningen at igangsætte udarbejdelsen af en Grøn Pulje udviklingsplan for det samlede nærområde til Energipark Tjele.

Forvaltningen foreslår, at udviklingsplanens geografiske område i første omgang afgrænses som 4,5 km radius målt fra kanten af henholdsvis Kvorning, Sjørring og Tjele Gods projekterne. Planens afgrænsning kan siden revideres, fx i forbindelse med afslutning af udviklingsplanens første fase.

Formålet er at udarbejde et katalog for Grøn Pulje projekter, som kan ansøges Grøn Pulje, når midler til Grøn Pulje er indbetalt af opstiller. Processen foreslås igangsat tidligt, selvom Grøn Pulje midlerne først forventes indbetalt af opstiller fra 2027 og frem, da erfaringerne er, at udvikling af større projekter kræver tid til tidlig inddragelse og modning af projekter. Arkitektfirmaet LYTT inddrages til sparring og rådgivning omkring udviklingsplanen, finansieret af BioCirc. Viborg Kommune er projektleder på opgaven.

En Grøn Pulje udviklingsplan for Tjele handler alene om udvikling af fremtidige Grøn Pulje projekter. Planlægningen for Energipark Tjele samt dialog mellem udvikler og naboer/lokalsamfund kører i andre spor.

Forvaltningen forventer, at en proces med Grøn Pulje udviklingsplan for Energipark Tjele har en varighed af 1-1½ år fra arbejdet startes op til udviklingsplanen kan forelægges til politisk behandling.

På baggrund af igangsættelsen inviterer forvaltningen repræsentanter for nærområderne til Energipark Tjele til at deltage i en følgegruppe. Følgegruppen forventes at bestå af 8-10 repræsentanter for nærområderne samt forvaltningen og LYTT.

Følgegruppen skal involveres i nærmere rammesætning af de borgerrettede aktiviteter for udarbejdelse af udviklingsplanen, særligt hvad angår følgende emner:

- omfanget af og rammerne for inddragelse af naboer, borgere og lokalsamfund
- typen af projekter, der skal prioriteres i udviklingsplanen
- præcisering af afgrænsning af udviklingsplanens område
- forventninger til produktet af udviklingsplanen

Forvaltningen forventer at første fase i følgegruppen er afsluttet inden vedtagelse af lokalplanen for projektet ved Tjele Gods i efteråret 2025. Fasens arbejde samles og forelægges Klima- og Miljøudvalget, inden anden fase med den mere konkrete udvikling af de enkelte projekter går i gang.

Følgegruppens arbejde starter op i foråret 2025, mens de bredere borgerrettede aktiviteter ift. udviklingsplanen kan igangsættes efter vedtagelse af lokalplan for Tjele Gods og afslutning af udviklingsplanens første fase. Følgegruppen vil blive ansvarlig for proces med inddragelse af borgere. Aktiviteterne afsluttes med et udkast til udviklingsplan og et katalog for Grøn Pulje projekter, som forventes til politisk behandling senest i efteråret 2026.

Udviklingsplan og administrationsgrundlag for Grøn Pulje

Forvaltningen gør opmærksom på, at der kan være sammenhæng mellem udmøntningen af Grøn Pulje efter udviklingsplanen og et nyt administrationsgrundlag for Grøn Pulje set i lyset af ændret lovgivning fra 1. juli 2024 samt beslutning i forbindelse med budgetforlig 2024 om fordeling af midler mellem Landdistriktsudvalget og Klima- og Miljøudvalget. Det gælder bl.a. om Grøn Pulje midler kan deles med nabokommuner.

Forvaltningen foreslår, at stillingtagen til nyt administrationsgrundlag fremlægges for udvalg og byråd primo 2026. Der forventes ikke udbetalt midler fra Grøn Pulje i 2025.

Ressourcer til Grøn Pulje udviklingsplaner

Der er ikke afsat medarbejderressourcer til processer med Grøn Pulje udviklingsplaner, og der er ingen indtægter fra Grøn Pulje i 2025 og kun begrænsede indtægter fra Grøn Pulje i 2026, som kan bidrage til medarbejderressourcerne til arbejdet.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Kortbilag

Punkt 5: Grøn omstilling af fjernvarmeproduktion i Viborg Kommune (orienteringssag)

19/7704

Resume

Udvalget får årligt en status om kommunens varmeplanlægning ift. fjernvarmeproduktion. Der orienteres om varmeværkernes udvikling og projekter med grøn omstilling af fjernvarmeproduktion. Udviklingen er positiv i forhold til mål i kommunens klimaplan.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Historik

Den seneste orientering af Klima- og Miljøudvalget om fjernvarmeproduktionen var i 2024 ([link til sag nr. 2 i Klima- og Miljøudvalget den 27. februar 2024](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Status på fjernvarmeproduktion

Det er et mål i kommunens klimaplan, at alle fjernvarmeværker har udfaset fossil energi i 2030. Nedenstående tabel med tal fra Viborg Kommunes klimaregnskab (Energi- og CO₂-regskabet udgivet af Energistyrelsen) viser, at der fra 2018 til 2022 er sket reduktion i CO₂-udledningen fra fjernvarme. I samme periode er der blevet 8 % flere fjernvarmeopvarmede bygninger.

Årstal CO₂-udledning fra fjernvarme i Viborg Kommune (ton CO₂e)

2018 63.473

2019 52.884

2020 61.352

2021 62.570

2022 47.590

Energistyrelsens nyeste opgørelse af fjernvarmeproduktionen er fra 2023. Opgørelsen fremgår af bilag 1.

Jævnfør energioplysningsbekendtgørelsen har der siden juli 2022 været krav om, at alle fjernvarmeselskaber, uanset deres størrelse, skal have en CO₂-rangering tilgængelig på deres hjemmeside, som skal opdateres mindst én gang årligt. Det er en inddeling i rød, gul eller grøn kategori, der har til formål at rangere fjernvarmeselskaber efter deres drivhusgasudledning. De tilgængelige oplysninger fra varmeværkernes hjemmesider er samlet i bilag 2, hvilket supplerer bilag 1 med nyere tal.

Godkendte og kommende projekter

Mange af de 14 varmegærker i Viborg Kommune har de seneste år fået godkendt projekter for varmepumper og elkedler, som medfører en væsentlig reduktion i fjernvarmeproduktionen baseret på naturgas. Af særlig stor betydning er projektet ”Energihub Viborg”, som Klima- og Miljøudvalget godkendte i september ([link til sag nr. 2 i Klima- og Miljøudvalget den 17. september 2024](#)). Ved realisering af projektet vil det udgøre ca. 54 % Viborg Varmes fjernvarmeproduktion.

En oversigt med projekter for fjernvarmeanlæg, som Viborg Kommune fra og med 2022 har godkendt efter varmforsyningsloven, fremgår af bilag 3. Flere af disse anlæg er endnu ikke realiseret, og effekten kan derfor ikke aflæses i data (bilag 1).

En oversigt med mulige projekter for nye fjernvarmeanlæg, som forvaltningen har kendskab til, fremgår også af bilag 3. Det er hovedsageligt projekter, som fremmer mere bæredygtig fjernvarme. Samtidig bidrager flere af de mulige projekter til at nå klimaplanens mål om at udbrede fjernvarme, hvor det er klimamæssigt og samfundsøkonomisk fordelagtigt samt om at overskudsvarme fra virksomheder skal udnyttes i varmforsyningen.

I henhold til varmforsyningsloven skal Viborg Kommune udføre en planlægning for varmforsyningen i kommunen i samarbejde med forsyningsselskaber og andre berørte parter.

Det gør Viborg Kommune i nogle af de mulige projekter ved:

- at give tilskud til forberedelse af projekter, hvor lokale grupper tager initiativ til at etablere nye fjernvarmeanlæg.
- at medfinansiere varmegærkers screening af muligheder for nye transmissionsledninger mellem varmegærker, som er af strategisk betydning for deres muligheder for fjernvarmeudbygning eller udnyttelse af overskudsvarme.

Samarbejde med varmegærker

Forvaltningen er i gang med at få overblik over varmegærkerens udarbejdelse af planer for grøn omstilling, som de skal offentliggøre i henhold til energioplysningsbekendtgørelsen. Det er der kun få af varmegærkerne i kommunen, der har gjort indtil videre. Eksempler på disse planer (Stoholm og Viborg) fremgår af bilag 4. Forvaltningen vil gå i dialog med varmegærkerne om, hvordan deres planer for grøn omstilling kan indgå i kommunens kommende energiforsyningsplan. Det vil både ske gennem kommunens deltagelse i varmegærkerens ERFA-netværk og gennem kommunens koordinationsforum for varmegærker, elnetselskaber og gasnetselskab. Der blev afholdt to møder i forummet i 2023. Forvaltningen forventer at afholde næste møde i forummet inden sommer 2025.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Fjernvarmeproduktion i 2023 i Viborg Kommune

Fjernvarmedeklarationer

Godkendte og kommende projekter for fjernvarmeanlæg

Planer for grøn omstilling

Punkt 6: Grønne Sammen – Evaluering 2024 og aktivitetsplan 2025

24/39002

Resume

Der gøres status på den borgerrettede del af Grønne Sammen, efter opgaven i 2024 er flyttet fra Børn & Unge, og for første gang er afviklet under Teknik & Miljø. Sagen indeholder en evaluering af gennemførte aktiviteter i 2024 samt orientering om aktivitetsplan for 2025.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at evalueringen for Grønne Sammen 2024 tages til efterretning, og
2. at orienteringen om aktivitetsplan for Grønne Sammen 2025 tages til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at evalueringen for Grønne Sammen 2024 tages til efterretning, og
2. at orienteringen om aktivitetsplan for Grønne Sammen 2025 tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget godkendte i februar 2024 kommissorium for Grønne Sammen ([link til sag nr. 5 i Klima- og Miljøudvalget den 27. februar 2024](#)).

KMU er i august 2024 orienteret om koncept og aktivitetsindhold for Grønne Sammen 2024 ([link til sag nr. 6 i Klima- og Miljøudvalget den 13. august 2024](#)).

Inddragelse og høring

Efter afholdelse af aktiviteter gennemført i perioden september til november 2024 er der indsamlet feedback fra aktører og, hvis muligt, registreret deltagerantal.

Yderligere er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt aktører på Klima Camp den 14. september 2024 i Viborg midtby. Her har 14 ud af 20 mulige respondenter besvaret spørgeskemaet. Under Klima Campen er der yderligere lavet en punktvis optælling af deltagere.

Beskrivelse

Evaluering af Grønne Sammen 2024

Borgeraktiviteterne i 2024 blev grupperet i 4 hoved-events i september og oktober.

Borgeraktivitet	Dato	Indhold	Placering
Aktiviteter under skolernes emneuger	2. - 15. september	Aktiviteterne omfattede LEGO Build the Change – byg fremtidens klimaløsninger, oplæg om affaldssortering, værksted med reparation af egen cykel, oplæg om klimaplanen, grøn fællesspisning og underskrift af Klimapartnerskabsaftale med Landbruget	Viborg, Bjerringbro, Skals, Stoholm, Løvel

		Torvene i Viborg midtby blev i tidsrummet kl. 10-15 omdannet til Klima Camp med det overordnede tema ”Transport og Mobilitet”.	
Klima Camp	14. september	Her var det muligt for børn og familier at blive inspireret til klimahandlinger gennem: Dialog i Klimamaskinen, musikafspilning på energi-legeredskaber, give byggeaffald nyt liv, deltage i Den Grønne Bazar, optog og koncert på skraldeinstrumenter, lave blomster af genbrugsmaterialer, høre om affaldssortering, tage på skraldeskattejagt, prøve en elcykel, pimpe sin egen cykel med genbrugsmaterialer, lave kæmpe puslespil med transportpyramiden, se en elbus, prøve en elbil og cykelforhinderingsbane.	Viborg
Repair Festival	15. - 25. oktober	Repaircafé og workshop om upcycling af tekstiler, DIY kreativ workshop om upcycling af gamle bukser.	Viborg, Bjerringbro
Udstilling af produkter fra Voices of Tomorrow	21. oktober - 3. november	Elever fra alle 8. klasses folkeskoler i hele Viborg Kommune deltog under Grønne Sammen emneugerne i workshoppen "Voices of Tomorrow", som satte fokus på bæredygtighed og klima. Udvalgte produkter fra workshoppen blev udstillet i Sct. Mathias Centret. Sideløbende med udstillingen kunne børn selv prøve kræfter stopmotion, som var en af udtryksformerne i udstillingen.	Viborg

I 2024 er der under Grønne Sammen arrangeret i alt 18 aktiviteter, hvoraf:

- 11 var i forbindelse med skolernes Grønne Sammen emneuger, herunder Klima Campen som bestod af 17 underliggende aktiviteter.
- 7 aktiviteter forløb fra uge 38 og frem.

Pressedækning

I løbet af 2024 har der været 3 artikler om Grønne Sammen i hhv. Viborg Stifts Folkeblad og Viborg Nyt. Yderligere blev der i forbindelse med Klima Camp kørt en Facebook-annonce i 2½ uge. Annoncen har haft over 138.000 views, hvilket ligger væsentligt højere end de 100.000 views, som kommunens Facebook-annoncer normalt trækker på tilsvarende periode.

Deltagerantal

Generelt var aktiviteterne på Viborg Bibliotek generelt godt besøgt.

For Klima Campen viste optællingen, at ca. 500 personer deltog i løbet af dagen. Generelt melder aktørerne tilbage, at de havde ønsket sig flere deltagere og bedre markedsføring. 71 % af aktørerne på Klima Campen var dog tilfredse eller meget tilfredse med Klima Campen som helhed, og 72 % af aktørerne vil deltage igen.

Formatet på Klima Campen har givet blandede tilbagemeldinger. Flere mente, at aktiviteterne burde samles på ét torv for at skabe øget fællesskabsfølelse. Andre aktører meldte retur, at flere placeringer gav liv og stemning i byen, og at børnene tog godt imod de mange forskellige aktiviteter. Ud af de øvrige aktiviteter måtte 2 aktiviteter aflyses pga. for lav tilmelding.

Konklusion

Generelt er det nye format for borgeraktiviteter i Grønne Sammen blevet taget godt imod.

Formatet med løbende aktiviteter i både Viborg og lokalområder er på kort tid blevet en succes, som kan foldes yderligere ud i aktiviteterne i 2025.

Aktivitetsplan for Grønne Sammen 2025

For at udfolde potentialet i det nye format for Grønne Sammen prioriteres det i 2025 at integrere grønne aktiviteter i allerede eksisterende og velbesøgte events. Dette giver mulighed for at påvirke borgernes klimavaner i forskellige sammenhænge tæt på deres hverdag. Samtidig giver det også en synergi mellem flere direktørområder og optimering i ressourceforbruget. Aktiviteter kan derudover tematiseres, så de passer i konteksten for de enkelte events. Derfor er tilpassede tematikker også valgt i 2025 frem for et årligt klimatema.

Årshjul og aktiviteter 2025

Borgeraktiviteterne i 2025 er grupperet i seks hoved-events samt to større projekter. Oversigt med planlagte borgeraktiviteter fremgår af bilag 1. Interne aktiviteter på Rådhuset, som skal understøtte de ansattes ændringer af egne vaner i en mere klimavenlig retning, fremgår ligeledes af oversigten.

Borgeraktivitet	Dato	Indhold	Placering
Stormøde for Landbruget	22. januar	Årligt tilbagevendende møde for landmænd om indsatser for grøn omstilling af landbruget og aktuelle tematikker. I 2025 er temaet den grønne trepart.	Viborg
Elcykel låneordning (projekt)	1. februar – 31. januar	1-årigt pilotprojekt hvor borgerne gratis kan låne en elcykel i 13 dage. Projektet skal øge borgernes kendskab og erfaringer med cykling som transportform.	Hele Kommunen
Hverdagens KlimaTopmøder	Februar - april	Borgerne inviteres til at se nærmere på CO2e-aftrykket fra egne vaner, samt hvordan de med små ændringer i hverdagen kan reducere deres egen udledning. Afholdes i samarbejde med lokale borgerforeninger, lokalråd, Boligselskabet Sct. Jørgen og FN17 Business.	Viborg, Hald Ege, Bjerringbro, Tapdrup, Mammen, Rødkærsbro og Foulum
Unge-event	Maj	Event med fokus på genbrug af tøj inkl. upcycling og genanvendelse. Planlægges i samarbejde med Viborg Kommunes Klimakorps.	Viborg
Fantasiens Eng på Snapsting	22.-23. og 27.-28. juni	Børneområde med aktiviteter, leg, workshops og underholdning, der taler ind i temaet "Fra affald til	Viborg

		ressource” inkl. fokus på genbrug, upcycling, genanvendelse, affaldssortering og reduceret forbrug.	
VAF / Street Food Festival	11.-14. september	Fokus på grønne madvaner, klimavenlige fødevarer og reduktion af madspild gennem workshops, aktiviteter, leg og underholdning.	Viborg
Ferieaktiviteter på bibliotekerne	Uge 42	Grønne aktiviteter integreres i efterårsferiens aktiviteter på bibliotekerne.	Viborg og Bjerringbro
Aktivitetshus på hjul (projekt)	December	<p>Projektsamarbejde med Børnekultur om udvikling og produktion af et rullende aktivitetshus. Vognen danner grundlag for, at grønne aktiviteter og workshops nemt kan komme ud i lokalsamfund i forbindelse med lokale events og aktiviteter over året.</p> <p>Der søges medfinansiering i bevillingssager i Landdistriktsudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget samt ansøgninger ved eksterne fonde. Grønne Sammen bidrager med driftsmidler svarende til ca. 35 % af de samlede udgifter for aktivitetshuset.</p>	Hele kommunen

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Udgifter til borgeraktiviteter afholdes i 2024 og 2025 via de afsatte budgetmidler til Grønne Sammen.

Fra 2026 og frem er der ikke afsat midler til Grønne Sammen. For at kunne fortsætte med grønne borgeraktiviteter for især børnefamilierne, vil det kræve, at der afsættes midler til Grønne Sammen i kommende budgetforhandlinger.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Årshjul Grønne Sammen 2025

Punkt 7: Solceller kommunale bygninger (orienteringssag)

25/8591

Resume

I sagen gives en kort status på etablering af solceller på kommunale tage.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at Klima- og Miljøudvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Forvaltningen har inddraget Energi Viborg og Viborg Ingeniørerne i forbindelse med at afsøge muligheder for etablering af solcelleanlæg på kommunale bygninger.

Beskrivelse

Forvaltningen har arbejdet på at afklare de fysiske, juridiske og økonomiske muligheder og konsekvenser for at etablere solceller på tagene af kommunale bygninger.

Umiddelbart er det vanskeligt juridisk og økonomisk for Viborg Kommune selv at opsætte solceller på tagene, da det ikke er tilladt for kommuner at drive forsyningsvirksomhed. Derimod er det muligt at udleje tagflader til andre firmaer, som kan varetage forsyningsaspektet. I den forbindelse har forvaltningen bedt Energi Viborg om, at udarbejde et notat om mulighederne. Der er i den forbindelse udvalgt seks kommunale bygninger, som indgår i notatet.

Det drejer sig om rådhuset, svømmehallen, den kommende skole i Stoholm samt tre daginstitutioner.

Notatet fra Energi Viborg viser, at der kan laves en konstruktion via et "solcelleselskab" under Energi Viborg, så der kan opsættes solceller på kommunale tage. I notatet er der ikke taget hensyn til, om tagene kan bære, eller om der er andre fysiske forhold, som skal undersøges yderligere inden opsætning. Herunder forøgede driftsudgifter i forbindelse med almindeligt vedligehold af tagene, udgifter til rådgivning ift. beregninger af statik, evt. bygningsforstærkninger, brandforhold mm. Forvaltningen har derfor bedt Viborg Ingeniører om at undersøge disse forhold.

Når notatet fra Viborg Ingeniørerne foreligger, vil forvaltningen tage initiativ til at opsætte solceller på de udvalgte bygninger, hvis dette er muligt. Lejeaftaler og eventuelle anlægsudgifter vil blive forelagt politisk.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Forvaltningen forventer at modtage en rapport fra Viborg Ingeniører i april.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Udgifter til etablering og drift af solceller på kommunale tage finansieres af "solcelleselskabet". Viborg Kommune vil få en mindre lejeindtægt fra udlejning af tagflader til "solcelleselskabet". Derudover forventes en mulig begrænset besparelse på elregningen.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 8: Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 626 for et erhvervsområde ved Hobrovej ved Roum, samt tillæg nr. 119 til Kommuneplan 2017-2029

23/28736

Resume

Forslag til lokalplan nr. 626 og tillæg nr. 119 til Kommuneplan 2017-2029 har været i offentlig høring fra den 19. december 2024 til den 13. februar 2025. Der er kommet et høringssvar. Høringssvarene handler især om bilag IV arter. Planforslagene sendes hermed til endelig vedtagelse.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag 4 nævnte ændring, og
2. at sagsfremstillingen sendes som svar til det indsendte høringssvar.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag 4 nævnte ændring, og
2. at sagsfremstillingen sendes som svar til det indsendte høringssvar.

Sagsfremstilling

Historik

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede den 18. januar 2024 at igangsætte planlægningen ([link til sag nr. 3 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 18. januar 2024](#)).

Byrådet besluttede den 18. december 2024 ([link til sag nr. 8 i byrådet den 18. december 2024](#)) at fremlægge planforslagene i offentlig høring i 8 uger.

Oversigtskort er i bilag 1.

[Link til forslag til lokalplan nr. 626](#) og [link til forslag til kommuneplantillæg nr. 119](#). Planforslagene er også i bilag 2.

Inddragelse og høring

Byrådet indkaldte fra 25. januar til 8. februar 2024 idéer og forslag. Der kom ingen idéer og forslag i idéfasen.

Den offentlige høring

Forslag til lokalplan nr. 626, samt forslag til tillæg nr. 119 til Kommuneplan 2017-2029 har været i offentlig høring fra den 19. december 2024 til den 13. februar 2025. Der er kommet et høringssvar til planforslagene fra Styrelsen for grøn arealomlægning og vandmiljø. Høringssvaret er i bilag 3.

Høringssvaret blev indsendt til kommuneplantillægget, men det vedrører også lokalplanen, da der fremgår sammenlignelig tekst af lokalplanen. Høringssvaret handler overordnet om bilag IV arter. Styrelsen giver udtryk for, at det er vanskeligt at se af planforslagene, at hensynet til internationalt beskyttede arter er varetaget.

Forvaltningens bemærkninger

Høringssvaret peger på, at hensynet til internationalt beskyttede arter ikke er varetaget. Det bemærkes, at hvis levesteder for bilag IV-arter skal nedlægges, skal der oprettes erstatningslevesteder, og de skal være funktionelle, inden det gamle levested nedlægges, for at den økologiske funktionalitet er opretholdt.

Forvaltningen vurderer, at planforslaget bør ændres ved endelig vedtagelse, så det fremgår tydeligt, at træerne ikke må fældes, uden de først er undersøgt for flagermus. Forvaltningen foreslår dermed, at høringssvaret imødekommes.

Forslag til ændringer i lokalplanen og kommuneplantillægget ved den endelige vedtagelse er i bilag 4.

Beskrivelse

Forslag til lokalplan nr. 626

Lokalplanforslaget udlægger området til erhvervsområde og giver mulighed for erhvervsformål i miljøklasse 2-5. Der tillades en bebyggelsesprocent på op til 50 % og byggeri i 1 etage og op til 12,5 meter. Dog kan administration og personalefaciliteter opføres i op til 2 etager. Bestemmelser vedr. bebyggelsens udseende skal sikre, at ny bebyggelse tilpasses den eksisterende bebyggelses udtryk.

Forslag til tillæg nr. 119 til Kommuneplan 2017-2029

Med forslaget udvides afgrænsningen af rammeområde 05.E2.03_T27, så den stemmer overens med lokalplanafgrænsningen. Der ændres ikke på rammebestemmelserne.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Delegation

Forvaltningen vurderer, at planlægningen har principiel betydning for kommunen, da der er tale om væsentlige ændringer i kommuneplanen. Endelig vedtagelse skal derfor ske i byrådet.

Bilag

Oversigtskort - lokalplan nr. 626

Forslag til Lokalplan nr. 626 samt forslag til tillæg nr 119 til Kommuneplan 2017-2029

Høringssvar - Lokalplan nr. 626

Notat med ændringer ved endelig vedtagelse af forslag til lokalplan nr. 626 (erhvervsområde, Roum)

Punkt 9: Igangsætning af planlægning for Hedens Hus og Kartofflens Univers ved Kongenshus Hede

24/35293

Resume

Initiativtagerne for Hedens Hus og Kartofflens Univers har ansøgt om planlægning for et projekt til et nyt nationalt videns- og oplevelsescenter om heden, hedens opdyrkning, kartoffeltyskernes indvandring og kartoffelproduktion ved Nygårdsmark 12 ved Kongenshus Hede.

Der skal tages stilling til, om der skal igangsættes ny planlægning for området.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at idéfasen sættes i gang som beskrevet
2. at udvalget er sindet at igangsætte planlægningen i øvrigt, når der foreligger en redegørelse for finansiering af projektet og en præcis afgrænsning af planområdet, og
3. at der ikke afholdes borgermøde.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at idéfasen sættes i gang som beskrevet
2. at udvalget er sindet at igangsætte planlægningen i øvrigt, når der foreligger en redegørelse for finansiering af projektet, en præcis afgrænsning af planområdet samt synergi i forhold til Kongenshus Kro, museum og øvrige faciliteter, og
3. at der ikke afholdes borgermøde.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Initiativtagerne for Hedens Hus og Kartofflens Univers har ansøgt om et projekt til et nyt nationalt videns- og oplevelsescenter ved Nygårdsmark 12 ved Kongenshus Hede.

Oversigtskort er i bilag 1.

Nuværende forhold

Området ligger i landzone.

Området er en brandtomt fra januar 2023 og har tidligere været anvendt til beboelsesejendom. Bygningerne forventes nedrevet i foråret 2025.

Projektforslaget

Initiativtagerne ønsker at opføre et nyt nationalt videns- og oplevelsescenter om heden, hedens opdyrkning, kartoffeltyskernes indvandring samt kartoffelproduktion.

Centeret forventes at indeholde udstillingslokaler, eksperimentarium, undervisningskøkken, butik, café samt personalefaciliteter. Derudover vil man også etablere kartoffelmarker, væksthuse og legeplads. Initiativtager vil forsøge at placere tilstrækkelig parkering på grunden, men undersøger mulighed for opkøb af jord i umiddelbar forbindelse til grunden, hvis den nødvendige parkering ikke kan være på grunden.

Initiativtagerne ønsker at påbegynde opførelse af projektet i 2026, men har endnu ikke afklaret finansiering af projektet. Der har været indledende kontakt til nogle fonde, men ikke konkrete tilbagemeldinger. Der er planlagt en stiftende generalforsamling ultimo marts 2025 og nedsættelse af en bestyrelse, hvorefter man vil gå mere konkret ind i fundraising af projektet.

Projektforslag er i bilag 2.

Kort information om initiativtager er i bilag 3.

Arkitektur

Projektforslaget er en markant moderne bygning med baggrund i traditionelle materialer såsom stråtag og træ. Der lader sig inspirere af udtrykket fra historiske bygninger tilknyttet kartoffeltyskernes indvandring, blandt andet med stråtag. I forbindelse med planlægning vil det arkitektoniske udtryk blive forelagt Arkitekturrådet.

Eksisterende planforhold

Ejendommen er ikke omfattet af en lokalplan.

Det er forvaltningens vurdering, at en realisering af projektet på Nygårdsmark 12 kræver, at der vedtages en lokalplan.

Projektforslaget er ikke i overensstemmelse med kommuneplan og indgår heller ikke i forslag til Kommuneplan 2025-2036.

Realisering af projektet kræver således, at der vedtages et kommuneplantillæg.

Idéfase

Da der er tale om væsentlige ændringer til kommuneplanen, ønsker byrådet at indkalde idéer og forslag mv. til planlægningsarbejdet.

Idéfasen foreslås fastsat til 2 uger. Hvis der kommer idéer og forslag, der kan medføre, at planlægningen skal opgives eller ændres væsentligt i forhold til nedenstående principper, vil disse blive forelagt udvalget til beslutning, inden planforslagene udarbejdes. Alternativt vil idéer og forslag blive forelagt ved godkendelse af planforslagene.

Forvaltningen foreslår, at der ikke afholdes borgermøde i idéfasen, da der er tale om ændringer i et mindre område.

Principper for planlægningen

Hvis planlægningen senere igangsættes, foreslår forvaltningen, at den bl.a. tager udgangspunkt i følgende:

- Området udlægges til kulturelle formål med mulighed for restaurant og lignende
- Byggefelter, parkering og aktivitetsfelter skal placeres med en tilpas afstand til de beskyttede områder og fredninger på grunden
- Fremtidig zonestatus: landzone
- Det skal sikres, at der er adgang fra centeret til de eksisterende stier på Kongenshus Hede og Kalk Kaminoen
- Bygningen skal tilpasses landskabet i området
- Projektets arkitektoniske udtryk skal sikres fastholdt i lokalplanen

Bindinger

En stor del af grunden er udlagt som Natura 2000-habitatområde og værdifuldt landskab, samt fredet i forbindelse med Kongenshus Mindepark fredningen. Al bebyggelse og aktiviteter skal foregå udenfor disse udpegninger.

Trafik

De trafikale forhold skal undersøges yderligere i forbindelse med planlægningen. Nygårdsmark er en meget smal vej, og det skal undersøges, om trafikken til centeret vil kræve en vejudvidelse, og i så fald hvordan dette kan finansieres.

Parkering skal etableres på egen grund, og lokalplanafgrænsningen skal omfatte hele projektet. Disse elementer skal afklares, inden der kan udarbejdes et lokalplanforslag.

Arkæologi

Der er ikke foretaget prøvegravning af området. Det skal undersøges i forbindelse med udarbejdelse af et lokalplanforslag.

Udgiften til større forundersøgelser og evt. nødvendige arkæologiske undersøgelser påhviler grundejer.

Alternativer

Ved Kongenshus Kro ligger et i forvejen lokalplanlagt område med formålet at kunne bygge et Natur- og Videnscenter. Herfra er der allerede vejadgang, parkering og direkte adgang til heden. Det er forvaltningens vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at samle denne type aktiviteter det samme sted, dels grundet en meroplevelse ved samme beliggenhed, men også for at skabe en samlet indgang til heden.

En placering ved Kongenshus Kro er blevet undersøgt, men initiativtagerne har ikke kunnet indgå en aftale om brug af det allerede lokalplanlagte areal, hvorfor man har fundet en grund på kanten af heden, som man ønsker at benytte til projektet.

Hvis projektet skal opføres ved Kongenshus Kro, vil det dog skulle afklares, om der kan meddeles dispensation, eller om det vil kræve et tillæg til lokalplanen, da den gældende lokalplan kun giver mulighed for bebyggelse på op til 8,5 meters højde.

Tidsperspektiv

Idefasen forventes gennemført ultimo april – primo maj.

En tidsplan for planlægning afhænger af afklaring af arkæologi, grundkøb, parkering, vejforhold, bygningens udformning mv. samt at ansøger får afklaret finansiering af projektet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Det skal afklares, om der er brug for en udvidelse af Nygårdsmark, og hvordan dette skal finansieres.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort

Hedens Hus, projektidé

Ansøgning om igangsætning af planlægning for Nygårdsmark 12, Viborg

Punkt 10: Fjernelse af dige på Ndr. Troelstrupvej 1, 9632 Møldrup

23/15842

Resume

Der skal tages stilling til, om der kan meddeles lovliggørende dispensation til fjernelse af et beskyttet dige.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at der meddeles afslag til at fjerne diget, og at sagen oversendes til Slots- og Kulturstyrelsen til behandling.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at der meddeles dispensation til at fjerne diget,

Eva Pinnerup (A) og Stine Isaksen (Å) stemte imod på grund af digets biologiske og kulturhistoriske værdi og for at undgå præcedensvirkning.

Eva Pinnerup (A) og Stine Isaksen (Å) begærer sagen i byrådet.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet har den 15. marts 2022 ([link til sag nr. 10 i byrådet den 15. marts 2022](#)) taget stilling til en digesag på Nedergårdsvej 22 i Tjele. Byrådet besluttede at meddele lovliggørende dispensation til fjernelse af diger.

Afgørelsen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening og Slots- og Kulturstyrelsen. Miljø- og Fødevarerklagenævnet ændrede dispensationen til et afslag. Slots- og Kulturstyrelsen har efterfølgende meddelt påbud om retablering af diger.

På baggrund af forløbet af denne sag, forelægges nærværende sag til politisk stillingtagen-

Inddragelse og høring

Forvaltningen har orienteret Slots- og Kulturstyrelsen om forholdet.

Styrelsen har om digets kulturhistoriske værdi udtalt, at diget stammer fra udskiftningen af V. Tostrup i 1794. Diget er anlagt som markering af et skel. Diget har en middel kulturhistorisk værdi og er del af et forholdsvis velbevaret historisk mønster.

Viborg Museum har ikke yderligere bemærkninger.

Beskrivelse

Viborg Kommune er i forbindelse med anden sagsbehandling blevet opmærksom på, at der er fjernet et dige med en længde på ca. 222 m på Ndr. Troelstrupvej 1 i Møldrup. Oversigtskort er i bilag 1.

Det fjernede dige blev konstateret den 7. juni 2023. Ejer blev kontaktet den 12. juni 2023.

Ansøgning

Ejer har den 17. august 2024 søgt om lovliggørende dispensation til at fjerne diget. Ansøgning er i bilag 2 og 3.

Ejer vil bibeholde sammenlægningen af markerne. Derudover mener ejer, at der ikke er tale om et dige, men et markskel og plovfure, som kaster skygge.

Lovgivning

Efter museumslovens må der ikke foretages ændring i tilstanden af diger. Bestemmelsen er en forbudsbestemmelse, hvis formål er at sikre diger som kulturhistoriske spor og sikre de biologiske og landskabelige interesser, der knytter sig til digerne.

Praksis

Efter praksis kan der alene dispenseres til at fjerne et dige, hvis det hverken er landskabeligt, kulturhistorisk eller biologisk værdifuldt. Hvis diget er værdifuldt i blot en af betydningerne, er diget beskyttelsesværdigt.

Det fremgår af lovens forarbejder og fast praksis, at det ikke er tilstrækkeligt til at meddele dispensation, at der er påvist driftsmæssige, økonomiske eller rekreative interesser i, at et dige fjernes. At der kun i "særlige tilfælde" kan dispenseres fra forbuddet mod tilstandsændringer, betyder, at der kun sjældent kan gøres egentlige undtagelser, i hvert fald for så vidt angår så væsentlige indgreb som f.eks. nedlæggelse.

Partshøring og ansøgers bemærkninger

Skelnabo til dige er blevet partshørt og er ikke kommet med bemærkninger.

Ejer er blevet partshørt og har fået aktindsigt i sagen. Ejer er kommet med bemærkninger både i forbindelse med parthøring og aktindsigt. Partshøringssvaret, vedlagte fotos og bemærkninger efter aktindsigten er vedlagt som bilag 4, 5 og 6.

Ejer bemærker bl.a., at Hedeselskabet har oplyst, at der ikke var et dige. Derudover mener ejer at have kontaktet Viborg Amt telefonisk og fået oplyst, at der ikke var et dige. Det er ejers opfattelse, at ejer har været i god tro. Ejer påpeger, at hverken Jordbrugskommissionen eller landinspektør har nævnt noget om diger. Desuden henviser ejer til, at der ikke er tinglyst en beskyttelse af diget og heller ikke foretaget tilsyn heraf.

Endelig bemærker ejer, at registreringen er forkert, og det er ejers opfattelse, at sagen må være forældet, idet det er over 20 år siden, at diget blev fjernet.

Forvaltningens vurdering

Forvaltningen har følgende bemærkninger til ejers høringssvar:

- Hedeselskabet er ikke en myndighed, og dets vurdering er ikke afgørende. Det samme gælder landinspektør, og jordbrugskommissionen havde ikke kompetence i forhold til diger.
- Forvaltningen har gennemgået gamle amtssager, og der kan ikke findes dokumentation for, at amtet har oplyst til ejer, at der ikke er et dige.
- Kommunen har ikke pligt til at føre et opsøgende tilsyn, og kommunen foretager ikke tilsyn af diger, medmindre der vurderes et konkret behov herfor.

Viborg Kommune kan ud fra luftfoto konstatere, at de nordøstligste ca. 50 m er fjernet mellem 1999-2002, mens den resterende del af diget på ca. 172 m er fjernet mellem 2002-2004.

Diget fremgår af kort forud for den 1. juli 1992, hvorfor diget er beskyttet i medfør af museumslovens § 29 a. Diget fremgår desuden af kort fra 1842-1899 og 1901-1971. Kortbilag med historiske kort og luftfotos er vedlagt som bilag 7.

På luftfotos fra 1954, 1975 og 1999 ses et tydeligt dige. På luftfoto fra 2004 ses diget ikke, men der ses en lys streg i marken, hvor jorden er blevet ændret ved fjernelse af diget.

Ansøgning om dispensation til en allerede gennemført tilstandsændring skal som udgangspunkt behandles, som om indgrebet ikke havde fundet sted.

Forvaltningen vurderer, at diget har en kulturhistorisk værdi som udskiftningsdige.

Forvaltningen vurderer, at diget har haft en biologisk værdi, og fjernelse af diget har dermed betydet et tab af biologisk værdi. Forvaltningen lægger vægt på, at diget har udgjort en vigtig biotop i agerlandet og har fungeret som bl.a. mulig redeplads, skjul, fourageringsområde og spredningskorridor. Desuden har diget adskilt de mere intensivt driftede arealer

mod syd og de lavereliggende naturarealer, herunder eng mod nord, hvorfor det ikke kan udelukkes, at der har været frøpuljer ophobet i diget.

Det er forvaltningens vurdering, at diget har haft en begrænset landskabelig værdi, idet der ikke har været en decideret bevoksning på diget.

Begrebet ”indrettelseshensyn” kan indgå i vurderingen. Det vedrører forhold, der er foretaget for lang tid siden, hvor myndigheden ikke har været bekendt med forholdet. Det kan efter en konkret vurdering føre til, at en myndighed fortaber retten til at kræve forholdet lovliggjort.

Dette beror på en samlet vurdering af sagen, herunder den forløbne tid, karakteren af det ulovlige forhold, beskyttelsesværdierne m.v., som skal afvejes i forhold til ejerens forventninger om, at forholdet ikke ville blive påtalt.

Der er gået 19-24 år, fra diget er delvist fjernet i perioden 1999 til 2002, og det resterende er fjernet mellem 2002 til 2004, til kommunen i 2023 kontaktede ejer.

Forvaltningen vurderer, at der i den konkrete sag ikke er tale om et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en fravigelse af den restriktive praksis på området. Forvaltningen lægger herved vægt på beskyttelsesinteressen i forhold til udskiftningsdiget, ligesom der lægges vægt på den uønskede præcedensvirkning, som en lovliggørende dispensation vil kunne få for fremtidige lignende sager. Derudover lægger forvaltningen vægt på, at der er mulighed for at køre rundt om diget for at komme til de øvrige dele af markerne.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Efter museumslovens § 29 j, stk. 2, 1. pkt., kan byrådet i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i museumslovens § 29 a, stk. 1.

Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold, jf. museumslovens § 29 p, stk. 1.

Myndighedsansvaret vedrørende diger deles mellem kommunen og Slots- og Kulturstyrelsen. Kommunen kan dispensere fra museumslovens § 29 a, stk. 1, mens styrelsen står for håndhævelsen, herunder påbud om retablering af diger.

Bilag

Oversigtskort

Ansøgning

Søger dispensation

Svar på partshøring

Fotos vedlagt partshøringssvar

Bemærkninger efter aktindsigt

Kortbilag

Punkt 11: Temadrøftelse: Aftale om et Grønt Danmark

24/37011

Resume

Klima- og Miljøudvalget drøfter status for implementering af ”Aftale om et Grønt Danmark” på baggrund af oplæg fra forvaltningen.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget drøfter oplæg fra forvaltningen.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget drøftede oplæg fra forvaltningen.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) samt Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre har den 18. november 2024 indgået en bred politisk rammeaftale om implementering af regeringens ”Aftale om et Grønt Danmark”, som regeringen indgik med Den Grønne Trepert den 24. juni 2024. Den Grønne Trepert bestod af repræsentanter fra Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening.

Status og nyt vedrørende implementering af aftalen vil blive gennemgået på udvalgs mødet.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 12: Klage over afslag på dispensation til gødskning og kalkning af beskyttet natur

25/7459

Resume

Der er klaget over et afslag på dispensation til gødskning og kalkning af beskyttet natur. Klima- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om sagen skal sendes videre til Miljø- og Fødevarerådet eller Viborg Kommune skal meddele dispensation til det ønskede.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at klagen videregives til Miljø- og Fødevarerådet med bemærkning om, at der ikke er indkommet afgørende nyt med klagen, og at Viborg Kommune derfor fastholder sin afgørelse.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at sagen udsættes med henblik på fortsat dialog om erstatningsnatur samt ny lovgivning i forhold til miljøkrav for vej- og baneprojekter til forsvarsformål og civilt beredskab.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

For at sikre at sagen er fuldt oplyst, er ansøger blevet partshørt og varslet om afgørelsen i overensstemmelse med god forvaltningsskik og sædvanlig praksis.

Derudover er der i dette tilfælde blevet afholdt flere besigtigelser, møder hos ansøger og på rådhuset, inden der blev truffet afgørelse.

Beskrivelse

Forsvarets Ejendomsstyrelse (FES) søgte den 17. april 2023 om dispensation til gødskning og kalkning af et område, der benyttes som helikopterlandingsplads på Karup Flyvestation.

En meget stor del af Karup Flyvestations arealer er beskyttet natur præget af militære aktiviteter og anlæg. Det konkrete areal var vejledende registreret som beskyttet natur, og derfor blev der afholdt en besigtigelse sammen med FES mhp. at berigtige dette.

Lovgrundlag

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 3 er det forbudt at ændre tilstanden af naturområder over 2.500 m². Ekstensiv afgræsning eller såning må fortsætte eller opstartes på beskyttede arealer, men de må ikke gødskes, sprøjtes, pløjes eller på anden måde jordbearbejdes. Formålet er at bevare de beskyttede naturtyper som levesteder for vilde dyr og planter.

Der findes vejledende registreringer af beskyttet natur, men det er altid et areals konkrete tilstand og dyrkningshistorik, der er afgørende for beskyttelsen uanset registrering eller ej.

Hvis et areal er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, giver samme lovs § 65 kommunen mulighed for i særlige tilfælde at dispensere til alt andet end at gødske, sprøjte, pløje, så eller på anden måde jordbearbejde.

Praksis for dispensationer er meget streng ud fra både naturfaglige argumenter og risiko for præcedens, men muligheden kan udnyttes ved f.eks. naturforbedringer eller samfundsmæssig betydning. Hvad angår en stor del af Forsvarets aktiviteter, har kommunen videre rum for dispensation end ellers, hvilket er aktuelt i denne sag.

Hvis der i et konkret tilfælde er grundlag for dispensation, kan kommunen stille vilkår til f.eks. udførsel, tidspunkt eller udlægning af et areal, der kan udvikle sig til natur med tiden.

Status

En meget stor del af Karup Flyvestations arealer kan betegnes som hede præget af militære aktiviteter og anlæg. Det konkrete areal er vejledende registreret som beskyttet natur i hhv. 2014 og 1996, og naturtilstanden vurderes at være 4 (skala fra 1-5 hvor 5 er dårlig men stadig beskyttet).

På grund af den lave naturværdi, og da den ønskede gødskning og kalkning af netop dette areal har betydning for helikopterpiloternes mulighed for at træne nødlandinger under kontrollerede forhold uden risiko for at skade materiellet, vurderes det, at der kan dispenseres til det ønskede.

Da der er tale om en permanent fjernelse af beskyttet natur, vil en dispensation efter gældende praksis forudsætte udlægning af erstatningsnatur. Størrelsen af et areal til erstatning for ødelagt beskyttet natur fastlægges fra sag til sag efter en faglig vurdering af naturtype, afstand til det fjernede areal, mulighed for faktisk at etablere sammenlignelig natur på stedet mm.

Siden den første besigtigelse af arealet den 26. april 2023 har der været løbende mundtlig og skriftlig dialog samt møder for at afklare spørgsmålet om erstatningsnatur, da FES siden sagens start har udfordret behovet for og kommunens hjemmel til at stille vilkår om erstatningsnatur.

Den 1. november 2024 meddelte FES, at Styrelsen ikke er villig til at etablere nogen form for erstatningsnatur for det ca. 22 ha store areal, der ønskes gødsket og kalket, hvorefter forvaltningen først varslede og derefter meddelte et afslag på dispensation (bilag 2). Det er under hele forløbet gjort tydeligt, at forvaltningen vurderer, der er grundlag for dispensation, hvis der udlægges erstatningsnatur.

FES har nu klaget (bilag 3) over, at arealerne er naturbeskyttede, at kommunen i forlængelse heraf har meddelt afslag på dispensation, og at afslaget begrundes med behovet for at erstatte naturen:

1. Der er ikke tale om beskyttet natur men derimod plænegræs med 80% mos
2. Der er grundlag for dispensation
3. Dispensationen skal ikke indeholde vilkår om etablering af erstatningsnatur, da Forsvarets aktiviteter har særlig samfundsmæssig vigtighed

Forvaltningens bemærkninger:

1. Arealet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, jf. side 5 og 6 i bilag 2, og derfor behov for dispensation. Når der i beskrivelsen står, at arealet er "domineret af mos", er det udtryk for, at der er mosvækst spredt ud over arealet imellem de andre arter, som nævnes videre i teksten
2. Da forswarets øvelsesaktiviteter har særlig samfundsmæssig vigtighed, er der grundlag for dispensation
3. Forsvarets særlige samfundsmæssige vigtighed har ikke betydning for, om der er behov for udlægning af erstatningsnatur.
Til sammenligning udlægges der f.eks. erstatningsnatur i forbindelse med etablering af motorveje eller andre store anlæg, hvor særlige samfundshensyn kan berettige til dispensation.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort

Beskyttelsesstatus og afslag på dispensation

Klage over beskyttelsesstatus og afslag på dispensation

Punkt 13: Endelig vedtagelse af Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding)

24/37850

Resume

Klima- og Miljøudvalget skal behandle endeligt forslag til Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding).

Tillægget danner grundlag for, at der kan anlægges en afskærende spildevandsledning mellem Vammen og Rødding. Når ledningen er etableret, kan Vammen Renseanlæg efterfølgende nedlægges.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding) godkendes som forelagt.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding) godkendes som forelagt.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Planforslaget har været i offentlig høring fra den 8. januar 2025 til den 5. marts 2025. Der er ikke modtaget høringssvar i høringsperioden.

Beskrivelse

Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding) danner grundlag for etablering af afskærende spildevandsledning mellem Vammen og Rødding samt efterfølgende nedlæggelse af Vammen Renseanlæg.

Ledningen skal aflede separat spildevand fra Vammen til Rødding, hvorefter spildevandet afledes via eksisterende spildevandssystem til rensning på Viborg Centralrenseanlæg. Når ledningen er etableret, skal renseanlægget i Vammen ombygges til pumpestation for spildevand og en rensedam for separat regnvand.

Oversigtskort med placering af ledningen fremgår af bilag 1.

Tillægget med tilhørende kortbilag er udarbejdet i kommunens digitale planportal og kan hentes via følgende link: [Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 \(Ny Trykledning fra Vammen til Rødding\)](#).

Tillæggets tekstdel fremgår desuden af bilag 2.

Vurdering

Forvaltningen vurderer, at etablering af trykledningen er i overensstemmelse med spildevandsplanens retningslinjer og målsætninger om central håndtering af spildevand og decentral håndtering af regnvand.

Miljøvurdering

Forvaltningen har gennemført en screening af planforslaget for, om der skal udarbejdes en miljøvurdering efter love om miljøvurdering af planer og programmer. Screeningen konkluderer, at der ikke er væsentlige negative indvirkninger på

miljøet forbundet med gennemførelse af planforslaget, og at der derfor ikke skal udarbejdes en miljøvurdering. Screening er vedlagt planforslaget i den digitale planportal.

Afgørelsen om ikke at gennemføre miljøvurdering er offentliggjort i forbindelse med høringen af planforslaget. Der kan klages over screeningsafgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet, for så vidt angår retlige spørgsmål. Der er ikke modtaget klager over afgørelsen.

Økonomi

Udgifter til etablering af trykledningen afholdes af Energi Viborg Vand A/S.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Anlægsarbejdet forventes påbegyndt i 2025.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 - Oversigtskort

Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 - Tillægstekst

Punkt 14: Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding)

25/6272

Resume

Byrådet anmodes om at træffe principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter vedtaget i Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding).

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding) danner grundlag for etablering af afskærende spildevandsledning mellem Vammen og Rødding samt efterfølgende nedlæggelse af Vammen Renseanlæg.

Ledningen skal aflede separat spildevand fra Vammen til Rødding, hvorefter spildevandet afledes via eksisterende spildevandssystem til rensning på Viborg Centralrenseanlæg. Når ledningen er etableret, skal renseanlægget i Vammen ombygges til pumpestation for spildevand og en rensedam for separat regnvand.

For at realisere planlagte spildevandsanlæg er det en forudsætning, at arealer og/eller rettigheder til de anlæg, der er beskrevet i tillægget, kan erhverves.

Som udgangspunkt ønskes de nødvendige arealer og øvrige rettigheder over fast ejendom erhvervet gennem frivillige aftaler med de berørte grundejere. Det er i den forbindelse en forudsætning for skattefrihed for grundejeren, at aftalen kan indgås på ekspropriationslignende vilkår.

Følgende betingelser for at opnå skattefrihed skal være opfyldt på aftaletidspunktet:

- Der skal være hjemmel til at ekspropriere, hvilket er opfyldt, når spildevandsanlægget er optaget i vedtaget spildevandsplan.
- Det skal kunne forventes, at aftalens indhold vil blive gennemtvunget ved en kommunal ekspropriation, hvis en frivillig aftale ikke kan indgås.

Udover endelig vedtagelse af Tillæg nr. 58 til Spildevandsplan 2019 (Ny trykledning fra Vammen til Rødding) vil ovenstående være opfyldt, hvis byrådet træffer en principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter

vedtaget i tillæggene.

Det drejer sig blandt andet om følgende:

- Etablering af spildevandsledninger
- Etablering af pumpestation
- Etablering af regnvandsbassin

Anlægsprojekter og berørte arealer fremgår af vedtagne tillæg.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 15: Mulig etablering af supplerende affaldsstationer i Viborg Midtby

12/150292

Resume

Forvaltningen har modtaget borgerønsker om etablering af flere nedgravede affaldsstationer i Domkirke kvarteret i Viborg Midtby for at optimere gåafstande og beholderkapacitet i området.

Klima- og Miljøudvalget bedes tilkendegive, om forvaltningen skal iværksætte en afsøgning af mulige ekstra placeringer i området, herunder afdækning af forventede økonomiske konsekvenser og godkendelseskrav mv.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. forvaltningen iværksætter en afsøgning af mulighederne for etablering af supplerende nedgravede affaldsstationer i Domkirke kvarteret i Viborg Midtby.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at forvaltningen iværksætter en afsøgning af mulighederne for etablering af supplerende nedgravede affaldsstationer i Domkirke kvarteret i Viborg Midtby.

2. at henvendelse fra beboerforening i Sct. Mogensgade vedlægges sagen som bilag.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet har på sit møde den 18. december 2024 godkendt etablering af nedgravede affaldsstationer på i alt syv placeringer i Domkirke kvarteret i Viborg Midtby ([link til sag nr. 41 på byrådsmødet den 18. december 2024](#)). De planlagte affaldsstationer forventes etableret ultimo 2025.

Inddragelse og høring

Det må forventes, at der skal etableres ny borgerinddragelsesproces i forbindelse med en eventuel projektering af yderligere affaldsstationer i området. Derudover må det forventes, at der skal gennemføres fornyet nabo- og interessenthøringer ved de eventuelle nye placeringer.

Beskrivelse

Forvaltningen har modtaget borgerønsker om etablering af flere affaldsstationer i Domkirke kvarteret i Viborg Midtby, primært for at optimere gåafstandene for de borgere, som bor længst fra de syv allerede planlagte affaldsstationer i området. Etablering af yderligere affaldsstationer vil desuden optimere beholderkapaciteten i området.

Da de planlagte syv affaldsstationer blev projekteret, blev antallet af placeringer i sidste projektfase reduceret fra ni til syv affaldsstationer i området. Justeringen af projektets udformning var begrundet i, at der var uforudsete udfordringer med indhentning af de nødvendige godkendelser fra politi og trafikmyndighed, ligesom der skulle tages hensyn til fredningslinjer i området. Udformningen af affaldsløsningen var resultat af en længerevarende forudgående planlægning, en langsigtet politisk proces og en aktiv borgerinddragelse mv. Der blev undervejs taget nøje hensyn til bevarelse af kulturarven og respekt for det historiske bybillede under afvejning af de mulige drifts- og tømningsforhold mv.

På grund af de ikke-godkendte placeringer opstod nogle områder i kvarteret, hvor beboere vil få en længere gåafstand til nærmeste affaldsstation end oprindeligt projekteret. Desuden blev hele Sct. Mogens Gade i det oprindelige projekt allerede tidligt i processen friholdt for placeringer på baggrund af borgerønsker i området, hvorfor mulige placeringer i Sct. Mogens Gade ikke blev endeligt afsøgt i forhold til trafikforhold og myndighedsgodkendelser mv. Denne friholdelse har medvirket til, at der kan være behov for at optimere gåafstandene for flere beboere.

Efter at det endelige projekt nu er vedtaget, har repræsentanter for en beboerforening i samme område imidlertid henvendt sig til forvaltningen og indikeret, at stemningen set fra deres synspunkt kan være vendt i området, således at der måske alligevel kan etableres affaldsstationer i Sct. Mogens Gade. Den ændrede indstilling til placeringer i Sct. Mogens Gade baseres iflg. beboerforeningens repræsentanter på et ønske om at optimere gåafstandene, samt at de valgte beholderløsninger i det igangværende projekt anses at passe godt ind i det historiske miljø.

Hvis Klima- og Miljøudvalget godkender, at der afsøges mulighed for flere placeringer i området, kan det blandt andet afdækkes, om der kan findes mulige placeringer i Sct. Mogens Gade, samt om der evt. er placeringsmuligheder i området, som ikke tidligere har vist sig mulige.

De mulige fordele ved etablering af flere nedgravede affaldsstationer i Domkirke kvarteret er blandt andet:

- Gåafstanden til nærmeste affaldsstation kan optimeres for de beboere i området, der bor længst fra de allerede projekterede affaldsstationer.
- Etablering af flere nedgravede affaldsstationer i området kan optimere beholderkapaciteten, hvilket forventes at nedbringe antallet af kørsler med kranbil i området.

Der er dog også en række forbehold for eventuel etablering af flere affaldsstationer i området, herunder:

- Placeringerne skal etableres under hensyn til trafikafviklingen i området, herunder at færdselslovens bestemmelser vedr. afstande mv. kan overholdes.
- Der skal indhentes godkendelser fra museet og Slots- og Kulturstyrelsen m.fl. for at tage hensyn til de mange fortidsminder, fredningslinjer mv. i området.
- Der skal gennemføres en borgerinddragelsesproces samt interessent- og nabohøring for de eventuelle nye placeringer for at sikre, at placeringerne så vidt muligt etableres under hensyn til beboernes ønsker.
- Tekniske muligheder skal afvejes, således at de ekstra placeringer kan udformes hensigtsmæssigt i forhold til såvel brugere som driftspersonale.

Klima- og Miljøudvalget bedes på baggrund af ovenstående tilkendegive, om forvaltningen skal iværksætte en afsøgning af mulige ekstra placeringer i området, herunder afdækning af forventede økonomiske konsekvenser og godkendelseskrav mv.

Alternativer

Den foreslåede afsøgning af muligheder for ekstra affaldsstationer i Domkirke kvarteret tænkes som et muligt selvstændigt tillægsprojekt for at optimere gåafstande og beholderkapacitet. Hvis Klima- og Miljøudvalget ikke ønsker at iværksætte den foreslåede afsøgning, fortsætter det allerede besluttede projekt med syv affaldsstationer i området som planlagt.

Tidsperspektiv

Afsøgning af mulige ekstraplaceringer vil blive iværksat umiddelbart efter Klima- og Miljøudvalgets eventuelle tilkendegivelse om iværksættelse.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Etablering af flere affaldsstationer vil forudsætte et fornyet anlægsprojekt med tilhørende budget. De økonomiske konsekvenser forventes afdækket i forbindelse med forvaltningens afsøgning af mulige alternative ekstra placeringer. Et eventuelt tillægsprojekt forventes at kunne budgetteres til projektering og etablering i 2026-2028 og finansieres solidarisk via dagrenovationstaksterne.

Juridiske og planmæssige forhold

Etablering af flere affaldsstationer i området forudsætter forudgående indhentning af nødvendige godkendelser/samtykker fra relevante myndigheder og interessenter.

Bilag

Brev til Klima og Miljøudvalget og Teknisk Udvalg om affaldshåndtering i Midtbyen

Punkt 16: Orientering om årsregnskab 2024

25/6574

Resume

Forvaltningen har nu opgjort det endelige regnskabsresultat for 2024 for Klima- og Miljøudvalget.

Inden behandlingen af årsregnskabet for 2024 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 9. april 2025 orienteres fagudvalgene om regnskabsresultatet og forelægges forslag til overførsel af uforbrugte drifts- og anlægsbevillinger for det enkelte udvalgs ansvarsområder.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at regnskabsresultatet for 2024 tages til efterretning
2. at Klima- og Miljøudvalget anbefaler de foreslåede overførsler af driftsbeløb fra 2024 til 2025 og anlægsbeløb fra 2024 til efterfølgende år til Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at regnskabsresultatet for 2024 tages til efterretning
2. at Klima- og Miljøudvalget anbefaler de foreslåede overførsler af driftsbeløb fra 2024 til 2025 og anlægsbeløb fra 2024 til efterfølgende år til Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Regnskabsresultat vedrørende serviceudgifter

(1.000 kr.)

Politikområde	Oprindeligt Budget 2024	Korrigeret Budget 2024	Regnskab 2024	Afvigelse (minus = mindreudgift)
Serviceudgifter				
Plan, Natur og Miljø	22.786	30.329	26.590	-3.739
Forsyning	-29.968	-29.970	-28.664	1.306

Mindreforbruget på Plan-, Natur- og Miljøområdet skyldes primært rottebekæmpelse, hvor der er et mindreforbrug på 2,8 mio. kr. Mindreforbruget indregnes i taksten for de kommende år.

Det resterende mindreforbrug skyldes primært konkrete projekter for udbredelse af kollektiv varmforsyning. Projekterne er først blevet klar til udbetaling i 2025, hvilket bevirker et mindreforbrug i 2024.

Forsyningsområdet viser et overskud på 28,7 mio. kr., hvilket er 1,3 mio. kr. mindre end budgetteret. Differencen vil blive indregnet i fremtidige gebyrer.

Forsyningsområdet er i gang med store anlægsinvesteringer disse år, og driftsoverskuddet er nødvendigt til at finansiere investeringerne.

Overførsel af over-/underskud på serviceudgifterne fra 2024 til 2025

De politisk vedtagne principper for overførsel af driftsbudgetter mellem årene fremgår af principperne for økonomistyring.

Decentrale enheder

Ifølge principperne kan decentrale enheder (skoler, plejecentre, sociale institutioner, forvaltningsenheder mv.) uden ansøgning overføre overskud op til 5 % af det korrigerede budget, og der kan ansøges om overførsel af eventuelt overskud ud over 5 %. Underskud i forhold til det korrigerede budget overføres altid. Hvis underskuddet overstiger 3 %, skal der udarbejdes en handleplan for afvikling af underskuddet.

Centrale områder

Centrale områder er budgetbeløb, som ikke er videredelegeret til de decentrale enheder f.eks. myndighedsområder, vejvedligeholdelse, befordring på skoleområdet, kollektiv trafik, centrale IT-systemer osv.

Som en del af budgetforliget for 2024-2027 blev den tværgående budgetbuffer reduceret fra 15 til 7,5 mio. kr., hvilket medførte et behov for at stramme op på overførselsadgangen på de centrale områder gældende fra regnskabsår 2023. Konsekvenserne af denne opstramning blev behandlet jf. [link til sag nr. 19 på Økonomi- og Erhvervsudvalgets møde den 3. oktober 2023.](#)

Hovedreglen er, at et eventuelt merforbrug på centrale områder overføres til det følgende år, hvorimod mindreforbrug som udgangspunkt ikke overføres. Der kan i særlige tilfælde være et behov for at få overført et mindreforbrug på et centralt område / undlade at overføre et merforbrug. Hvis behovet opstår, kan der udarbejdes en ansøgning.

Det indstilles til Økonomi- og Erhvervsudvalget, at der på de enkelte politikområder under Klima- og Miljøudvalget overføres følgende driftsbudgetter fra 2024 til 2025:

1.000 kr.

Politikområde	Afvigelse (- = mindreforbrug)	Decentrale enheder		Centrale områder	
		Overføres	Overføres ikke	Overføres	Overføres ikke
Plan, Natur og Miljø	-3.739	0	0	-3.737	-2

Forsyning er ikke omfattet af overførselsadgangen. Afvigelsen indgår i mellemværendet med kommunekassen.

Regnskabsresultat vedrørende anlæg

(1.000 kr.)

	Oprindeligt Budget 2024	Korrigeret Budget 2024	Regnskab 2024	Afvigelse (minus = mindreudgift)
Skattefinansierede anlæg	6.876	15.928	7.371	-8.557

Forsyning	107.538	148.335	113.166	-35.169
-----------	---------	---------	---------	---------

På forsyningsområdet vedrører mindreforbruget primært Ny affaldsløsning i Midtbyen, Forbedring af Viborg Genbrugsstation og Farligt affald ved fællesløsninger.

Overførsel af ikke forbrugte anlægsbevillinger fra 2024 til 2025 eller efterfølgende år

Det indstilles til Økonomi- og Erhvervsudvalget, at der på Klima- og Miljøudvalgets anlægsprojekter overføres følgende anlægsbeløb fra 2024 til 2025 eller efterfølgende år:

(1.000 kr.)

	Afvigelse i regnskab 2024	Overføres til 2025	Overføres til 2026	Overføres til 2027	Overføres ikke
Skattefinansierede anlæg	-8.557	-12.010	-10.605	14.645	-587
Forsyning	-35.169	-19.291	-14.255	0	-1.623

Specifikation af overførslerne fremgår af bilag 2.

Regnskabsbemærkninger

Som en del af årsregnskabet for 2024 indgår der for hvert politikområde regnskabsbemærkninger bestående af en oversigt over regnskabsresultatet suppleret med overordnede forklaringer.

Regnskabsbemærkningerne til Klima- og Miljøudvalgets politikområder fremgår af bilag 1.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

På mødet den 9. april 2025 bliver Viborg Kommunes årsregnskab for 2024 behandlet i Økonomi- og Erhvervsudvalget og efterfølgende i byrådet den 23. april 2025. Efter byrådets godkendelse sendes regnskabet til revisionen, og når den endelige revisionsberetning foreligger (senest 15. juni 2025), vil regnskabet inkl. revisionsberetning blive forelagt Økonomi- og Erhvervsudvalget og byrådet til endelig godkendelse.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Regnskabsbemærkninger 2024

Specifikation af anlægsoverførsler

Punkt 17: Budget 2026-2029

25/7144

Resume

På mødet drøftes forslag til drifts- og anlægsbudget for budget 2026-2029. Det drøftes, om der er driftsbudgetudfordringer og nye anlægsprojekter, der skal indgå i udvalgets budgetlægning.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at det drøftes, om der er driftsbudgetudfordringer, som skal indgå i udvalgets budgetforslag og finansieringen heraf, og
2. at det drøftes, om der er nye, absolut nødvendige anlægsprojekter.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at det bemærkes at ”Grønne Sammen” kun er finansieret til og med 2025, samt at der er behov for yderligere midler til realisering af tiltag.
2. at det bemærkes, at klimaplanens målopfyldelse forventes at kræve yderligere investeringer.
3. at det bemærkes, at udlæg til implementering af statslig finansierede vand- og naturprojekter vil være kraftigt stigende i de kommende år.
4. at det bemærkes, at muligheder for at afsætte midler til koordinering af planlægning og etablering af rekreative stier skal drøftes på kommende møde.
5. at det bemærkes, at muligheder for støtte til affaldsindsamling af henkastet affald skal drøftes på kommende møde.
6. at det bemærkes, at muligheder for at fremrykke investeringer til udflytning af Revas skal drøftes på kommende møde.
7. at det bemærkes, at der er behov for yderligere midler til VE-planlægning samt administration og udvikling af VE-puljen (Grøn pulje).

Sagsfremstilling

Historik

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog på mødet den 19. februar 2025 budgetstrategi, -proces og spilleregler for årets budgetlægning ([link til sag nr. 11 på Økonomi- og Erhvervsudvalgets møde 19. februar 2025](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Driftsbudget og budgetudfordringer

Økonomi- og Erhvervsudvalget har på mødet den 19. februar 2025 besluttet, at udvalgene skal løse egne budgetudfordringer, medmindre budgetudfordringerne er udpeget af Økonomi- og Erhvervsudvalget som særlige budgetudfordringer, der indgår i byrådets videre budgetlægning.

Økonomi- og Erhvervsudvalget har besluttet, at der på nuværende tidspunkt ikke er områder, som skal udpeges som særlige budgetudfordringer.

Udvalget kan drøfte, om der er budgetudfordringer, som skal prioriteres og indarbejdes i udvalgets budgetforslag.

Besparelser gennem produktivetsforbedringer

Økonomi- og Erhvervsudvalget har besluttet, at produktivetsvejen fastholdes som strategi ved budgetlægningen, hvor der som minimum skal findes besparelser for 20 mio. kr., svarende til den ½ pct., som allerede er indregnet i budgettet. Besparelserne udmøntes ved produktivetsforbedringer, og uden at det går ud over borgernes service, og samtidig sikres medarbejdernes arbejdsmiljø og trivsel.

Næste afrapportering om produktivitet sker i forbindelse med byrådets budgetkonference.

Anlægsprojekter

Økonomi- og Erhvervsudvalget har på mødet den 19. februar 2025 besluttet, at udvalgene kun har mulighed for at fremsende absolut nødvendige anlægsprojekter, som kan afsættes fra 2028 og frem. Hvis projekterne er tidligere end 2028, da skal der peges på finansiering gennem reduktion, bortfald eller udskydelse af projekter, som er afsat på anlægsbudgettet.

Det er endvidere besluttet at unnlade videreførelse af anlægspuljer i 2029, idet der først tages endelig stilling hertil i forbindelse med byrådets budgetforhandlinger efter sommerferien.

Udvalget kan drøfte, om der er nye, absolut nødvendige anlægsprojekter. Sådanne anlægsprojekter beskrives som idéoplæg og godkendes af udvalget senest på udvalgmødet i juni.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Udvalgets endelige budgetforslag behandles på udvalgmødet den 3. juni 2025. Når budgetforslaget er færdiggjort, vil det efterfølgende indgå i det basisbudget, som udgør grundlaget for byrådets budgetforhandlinger efter sommerferien.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 18: Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2025

24/31291

Resume

I henhold til de af byrådet vedtagne retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd - herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste – skal byrådet og udvalgene godkende aktiviteter, inden disse kan danne grundlag for udbetalinger. En opdateret mødeliste bliver derfor forelagt udvalget på alle møder.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår,

1. at Klima- og Miljøudvalget tager stilling til mødeliste 2025.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Møde i det Grønne Råd og følgegruppe for Grøn Trepårt er flyttet fra den 20. maj 2025 til den 19. maj 2025.

Klima- og Miljøudvalget godkendte derudover mødelisten.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet vedtog på sit møde den 17. december 2014 ([link til sag nr. 6 i byrådet den 17. december 2014](#)) et samlet sæt retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd, herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Mødelisten (bilag 1) fungerer som en kombination af et overblik over medlemmernes mødeaktiviteter og et styringsværktøj i forhold til protokollerede beslutninger omkring konkrete aktiviteter i forhold til tabt arbejdsfortjeneste (litra f).

Hvis Klima- og Miljøudvalget godkender den reviderede mødeliste, godkendes dermed også eventuelle aktiviteter i forhold til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste efter litra f.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

For konkrete aktiviteter, der hører hjemme under Styrelseslovens § 16, stk. 1, litra f (Andre hverv efter anmodning fra byrådet eller dets udvalg) forudsætter retningslinjerne, at der tilvejebringes en protokolleret beslutning fra enten byråd eller udvalg som betingelse for, at der lovligt kan udbetales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Bilag

Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2025

Punkt 19: Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder m.m. siden sidste udvalgs møde, dels om planlagte møder

24/31286

Resume

Intet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget tager orienteringen og meddelelserne til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 25-03-2025

Klima- og Miljøudvalget tog meddelelserne og orienteringerne til efterretning.

Sagsfremstilling

Orientering fra formanden, Eva Pinnerup (A)

- Henvendelse fra borgergruppe ved Vroue om dialog vedrørende VE-anlæg.
- Orientering om henvendelser vedrørende pludseligt fald i vandstanden nedstrøms Tangeværket.

Orientering fra udvalget
Kurt Mosgaard (V)

- Orientering om dialog med borgergruppe i tilknytning til VE-projekt ved Igelsø.

Orientering fra direktøren

Punkt 20: Underskriftsark

24/35021

Sagsfremstilling

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i Prepare ved at trykke på ”Godkend”.